

Tartu Teoloogia Akadeemia

Arvet Ollino

Kristlik usutunnistus 2009 – 2010

Postimehe, Maalehe ja Eesti Ekspressi valgusel

Lõputöö

Juhendaja

Eesti Apostlik- Õigeusu Kiriku
ülempreester mag. Aivar Sarapik

Tartu 2011

Sisukord:

Sissejuhatus.....	3
1. Usutunnistuslik kristluspilt.....	6
1.1. Kristluspildi alus ja raamistik	6
1.2. Kristluspilt märksõnades.....	7
2. Uurimise meetod ja andmestik.....	16
2.1. Uurimisülesanne.....	16
2.2. Töö metoodika.....	16
3. Kristluspilt Postimehe, Maalehe ja Eesti Ekspressi valgusel.....	18
3.1. Kristluspilti kujundavad teemad.....	18
3.2. Ajalehtede kristluspildi kajastusi kristlike usutunnistuste valgusel.....	22
3.3. Järeldused.....	30
3.4. Uurimistulemuste praktiline rakendamine.....	33
Kokkuvõte.....	34
Summary.....	36
Kasutatud kirjandus.....	38
Lisa.....	42

Sissejuhatus

Töö teema ja eesmärk

Lõputöö teemaks on kristlik usutunnistus 2009 – 2010 Postimehe, Eesti Ekspressi ja Maalehe valgusel.

Töö eesmärk on uurida, kas ajavahemikus 01.01.2009 – 01.05.2010 Postimehe, Maalehe ja Eesti Ekspressi poolt kujundatud kristluspilt vastab kristluspildile, mille aluseks on Apostellik, Nikaia, ja Augsburgi usutunnistused ning leida vastus küsimusele: kas eespool nimetatud ajalehtede poolt kujundatud kristluspilt annab vastuse igavese elu olemasolu kohta.

Nimetatud ajalehtedes, kristlike teemade kajastused näitavad, missugune pilt kristlusest lugejateni jõuab. Saadud tulemused aitavad kristlikel kirikutel mõista nimetatud ajalehtede poolt kujundatud kristluspilti ning teha korrekture omapoolsel kristluse kajastusel.

Sarnase uurimuse on teinud Tiit Salumäe, kes uuris religiooniõpetuse käsitlemist Postimehes 2002 – 2006.

Töö hüpotees ja probleem

Hüpotees: kristluse kajastused kolmes ajalehes on ühiskonnas toimuvate taunitavate sündmuste kesksed.

Probleem: eelpool nimetatud väljaannetes on kristluse kajastused ühiskonnas toimuvate sündmuste, mitte kristliku usutunnistuse kesksed.

Töö metoodika

Töö esimeses etapis kirjeldan kristluspilti Apostelliku, Nikaia ja Augsburgi usutunnistusest lähtuvalt. Need kolm usutunnistust on kristluspildi alus ja raamistik.

Töö teises etapis otsin välja kõik kristlust kajastavad artiklid Postimehest, Maalehest ja Eesti Ekspressist, mis on ilmunud ajavahemikul 01.01.2009 – 01.05. 2010. Eelpool nimetatud ajalehtede läbitöötamise tulemusena leian kristlust käsitlevad artiklid.

Seejärel kasutan kristlust käsitlevate artiklite analüüsimisel uurimismeetodina kvalitatiivset sisuanalüüsi, mida rakendan tekstiandmete sisu subjektiivseks tõlgendamiseks, süstemaatilise liigendamise- ja kodeerimisprotsessi ning teemade kindlakstegemise abil kujundamaks ajalehtede poolt esitatud kristluspilti.

Töö kolmandas etapis analüüsin ajalehtede poolt kajastatud kristluspilti kristlike usutunnistuste valgusel. Samuti otsin nimetatud ajalehtede poolt loodud kristluspildi abil vastust töö pealkirjas esitatud küsimustele.

Töö neljandas etapis teen ettepanekuid uurimistulemuste praktilise rakenduste osas.

Töö juhendaja on Aivar Sarapik.

Valimi valik

Suurematest ajalehe väljaannetest võtsin sügavama vaatluse alla kolm: Maalehe, Postimehe ja Eesti Ekspressi. TNS Emor meediauuringu hinnangul oli 2009. aastal loetavaim ajaleht Eestis Postimees. Tema lugejaskonnaks oli hinnanguliselt 221000 inimest. Maalehe lugejaskond oli 124000 ning Eesti Ekspressi lugejaskond 117000 inimest. Seega olid 2009. aastal need kolm ajalehte lugejaskonna arvult esiviisikus, milles Postimees oli liidrirollis. Postimees oli 2009. aastal lugejaskonna arvu poolest suurim Tallinnas ja Harjumaal. Kõrgharidusega lugejaskonna seas olid Postimees ja Eesti Ekspress eelistatuimad. Maaleht oli populaarne inimeste seas, kes väärtustavad loodust ja keskkonnakaitset. Arvan, et nende kolme ajalehe lugejaskond katab kogu Eesti ning nende ajalehtede poolt edastatud kristluse kajastused kujundavad kõige enam Eesti lugejaskonna arvamust kristlusest.

Meediaväljaannetest jätsin vaatluse alt välja kristlikud ajalehed, esiteks seepärast, et nende lugejaskond ei ole küllalt suur ning teiseks on need väljaanded konfessionaalselt piiritletud.

Vaatlusest jätan välja maakondlikud lehed, kuna need ei hõlma kogu Eestit. Kuigi maakonna lehtedes leiab häid kirjutisi kohalike kirikutegelaste sulest. Näiteks ajalehes „Pärnu

Postimees“ on lisaks kohalike kirikute-koguduste tutvustamisele ilmunud ka Pärnumaa vaimulike kirjutised ja mõtisklused.

Töös esinevaid probleeme

Toomas Pauli artiklite sisuanalüüsil põrkusin probleemi vastu. Nimelt ei kasuta autor paljudes artiklites kristlusega seotud sõnu ning artiklid on sügavalt filosoofilised. Inimesel, kes ei tea Toomas Pauli kui kristliku kiriku esindajat, võib jääda arusaamatuks artikli seos ristiusuga. Sellest tulenevalt jätsin mõned tema poolt kirjutatud artiklid uurimisest välja.

1. Usutunnistuslik kristluspilt

1.1. Kristluspildi alus ja raamistik

Läbi ajaloo on olnud erinevaid arusaamasid Kristuse õpetusest, mille tulemusena on olnud ka erinevaid kristluspilte. Ühtse kristliku õpetuse puudumine andis maad lahk- ning eksiõpetustele. Nelipühäl sündinud kirik, levides üle maailma, vajab ühtset usutunnistust. Usutunnistused on koondsõnastused, mille abil on kristlik kirik algusest peale kokku võtnud ja edasi andnud oma usku kõigile usklikele ühises keeles.

Uues Testamendis on palju usutunnistuslikke avaldusi, aga need on seotud Jeesuse Kristuse poole tunnistamisega, nagu „sina oled Kristus“ (Mk. 10: 9) või „Jeesus on Issand“ (1Kr. 8:6; Fl 2. 11 jm). Taolistes väljendeis on tegemist eelkõige isikliku vastutusega kuulutatud evangeeliumile, kuid samal ajal ühines ka kogudus selliste tunnistustega, millega seoses need peatselt kujunesid juhtnööriks misjonitöös, õpetamises ja kuulutamises. Sellisesse tegevusvälja jõudnult hakati neid napisõnalisi tunnistusi täiendama ja täpsustama üksikasjalikumate lisanditega, millest kujunes välja usureeglistik. Selline usureeglistik võimaldas hoiduda ekslike õpetuste eest.

II saj keskel kujuneb välja vanim kristlik usutunnistus, mida nimetatakse romanumiks (STK 2008:442) või ka Apostellikuks usutunnistuseks. Apostellik usutunnistus kujunes tagakiusamise ajal Rooma koguduses, mille sõnastus oli arvatavasti kujunenud 120. aasta paiku. Teoloogiliste arutluste ning kristliku õpetuse süvenedes vajab Apostellik usutunnistus täiendusi. 325. aastal koostati I Kogumaapealsel Kirikukogul Nikaia usutunnistus, millesse koondati kristlik õpetus. 381. aastal Konstantinoopolis II Kirikukogul täiendati Nikaia usutunnistust. 451. aastal Chalkedoni kirikukogul kuulutati usutunnistus üldkehtivaks.

XVI sajandi usupuhastusliku liikumise tulemusel tekkinud Augsburgi usutunnistus andis normeeritud õpetuse Lutheri nime kandvale kirikule. Need kolm: Apostellik, Nikaia ja Augsburgi Usutunnistus moodustavad Eestis üldkehtiva kristluspildi raamid.

Need kolm usutunnistust piiritlevad kristliku õpetuse, et Kristuse õpetust puhtana säilitada ning raamistavad kristluspildi, mille abil on võimalik maailmas toimuvat kristlikult mõtestada.

1.2. Kristluspilt märksõnades

Kirik õpetab üksmeelselt Nikaia kirikukogu otsuste alusel, et on olemas üksainus jumalik olemus, keda nimetatakse **Jumalaks** ja kes on tõeline Jumal (AU 1980, 1). Nikaia usutunnistuses ütleme, et usume ainu Jumal Isa, Kõigeülalpidaja, taeva ja maa ja kõige nähtava ja nähtamatu **Looja** sisse. Pühakirik ütleb: „Alguses lõi Jumal taeva ja maa“ (1Ms 1,1). Usutunnistuses kuulutatakse, et Jumal on kõige, nii nähtava kui nähtamatu, nii vaimsete kui kehaliste olendite Looja, see tähendab inglite, nähtava maailma ning erilisel viisil inimese Looja. **Inglid**, kes on puhtalt vaimsed, kehatud, nähtamatud, surematud ja isikulised loodud olendid, on Jumalat lakkamatult palgest palgesse ülistamas. Seega tunnistame sõnadega: „Kõigeväeline Looja“, et Jumal, meie Isa on oma sõnaga loonud kogu maailma eimillestki (VKU 1992,122). Maailm ei ole Jumal, ta on Jumalast. Maailm on Jumala looming (DP 1994, 96), milles meie kinnitus: “Mina usun Jumalasse“ on kõige tähtsam, see on allikas, millest lähtuvad kõik teised tõed inimese ja maailma kohta. Sellest allikast lähtuvad tõed ka iga Jumalasse uskuva inimese elu kohta (KKKK 2008,33).

Kristliku maailmapildi aluseks on usk ainsasse, tõelisse ja elavasse Jumalasse. Jumala looming ei ammendu ainult nähtavaga, on olemas ka nähtamatu maailm, mille loojaks on samuti Jumal. Jumala loodud nähtavatest olendeist on kõrgeim **inimene**, sest Jumal valmistas inimese keha erilisel viisil, andis talle mõistusega varustatud hinge, asetas ta kõige loodu üle valitsema. Valitsema seepärast, et Jumal lõi ta oma näo järgi (VKU 1992, 126). Ja Issand Jumal valmistas inimese, kes põrm on, mullast ja puhus tema ninasse elavat õhku, nõnda sai inimene elavaks hingeks (1.Mo 2,7). Inimene on Jumala nägu või Jumala pilt ehk inimene on olemuslikult Jumala võrdkuju (DP 1994, 108).

Esimese inimese Aadama langemisest saadik on kõik inimesed patus saadud ja sündinud, sest ta tahtis kiusaja mõjutusel, omaenese jõule toetudes saada Jumala sarnaseks. See tähendab, et kõigis inimestes mõjub emahust saadik kaasasündinud kuri iha. Sünnipärane pahe, pärispatt, on tõeline patt (AU1980,3). **Patt** tähendab teelt eksimist, eksitust, sihist kõrvalekaldumist (UTS 1992,168). Selliselt on Aadama teguviisi tulemusel iga inimene eemale viidud tema eksistentsi eesmärgist, ühendusest Jumalaga. Patt on kõik see, mis rikub vahekorda Jumalaga. Patt on Jumala solvamine allumatusega tema armastusele (KKKK 2008, 119). Inimkond kaotas patu läbi jumalanäolisuse ning Jumal sai seeläbi inimesele kohtumõistjaks. Patu

päritolu kohta õpetatakse, et kuigi kõigeväeline Jumal on loonud maailma ja seda alal hoiab, kutsub jumalavastane tahe patu esile (AU 1980, 15).

Ent Jumala plaanis ei olnud jätta inimest ilma jumalanäolisusest. Selleks on Jumal töotanud inimese päästa, läkitades maailma oma Poja, et inimene võiks pärida lunastuse. **Lunastus** on üks kristliku usu põhimõisteid, mis piibellikus keelepruugis tähendab tagasi ostmist, lahti ostmist. Elmar Salumaa sõnade kohaselt ei anna Uus Testament mingit iseseisvat käsitlust lunastuse kohta. Seda kasutatakse tihedas seoses mitmete teiste mõistetega, nagu lepitus, õigeksmõistmine ja pattude andeks andmine (STK 2008,278). Jumala plaani kohasel ostab Jumala Poeg **Jeesus Kristus** inimese lahti patust ning võõrdumisest, andes iseennast lunahinnaks inimese eest. Lunastus on lahutamatult seotud Jeesuse Kristuse surma ning ülestõusmisega. Kristus on kõigi loodu esikpoeg ja samuti esikpoeg surnuist (UTTP 1994, 154).

Jeesus on Kristus ja Issand – see on kristlaste kõige tähtsam tunnistus. Jeesuse enda küsimuse peale vastab Siimon Peetrus: „Sina oled Kristus, elava Jumala Poeg!“ (Mt.16,16). Augsburgi usutunnistuses öeldakse, et Jumala Poeg on inimeseks saanud ja sündinud neitsi Maarjast. Jumala Poeg on sündinud Isast enne kõiki aegu, see tähendab enne maailma loomist ja enne igasuguse aja algust. Niisiis, Isast sündinud ja temas oma algust omav Jumala ainusündinud Poeg on alati olemas olnud – mittelooodud, igavene ja jumalik (ÕA 2004, 45). Pühakiri kõneleb: „Alguses oli Sõna ja Sõna oli Jumala juures ja Sõna oli Jumal. Seesama oli alguses Jumala juures. Kõik on tekkinud tema läbi ja ilma temata ei ole tekkinud midagi, mis on tekkinud.“ (Jh. 1,2-3).

Jumala Pojas on kaks loomust: jumalik ja inimlik. Sest temas elab kõik Jumala olemise täius ihulikult (Kl 2,9). Need kaks loomust on lahutamatult ühes isikus: ainus Kristus, tõeline Jumal ja inimene, tõeliselt sündinud, kannatanud, risti löödud, surnud ja maetud. Tema on **ohver** mitte ainult pärispatu, vaid ka kõikide teiste pattude eest, et meid Jumalaga lepitada (AU 1980, 6). Lunastaja pidi olema tõeline Jumal seepärast, et ta võiks oma elu ja surmaga tasuda kõikide inimeste eest täie lunastuse hinna ja lepitada meid Jumalaga. Jumal oli Kristuses ja lepitus maailma iseenesega ega arvanud nende üleastumisi süüks ja on andnud meisse lepitussõna (2 Ko 5,19). Samuti pidi Lunastaja, Jeesus Kristus, olema tõeline inimene seepärast, et ta võiks inimese asemel kannatada ja surra, hüvitades sellega inimese eksimuse. He 2,14:“ Et nüüd lapsed on liha ja vere osalised, siis temagi sai otse samal viisil osa sellest,

et ta surma läbi kaotaks selle, kelle võimu all oli surm, see on kuradi.“ Uue Testamendi käsitluses on **surm** tihedalt seotud patuga: inimene on surelik seepärast, et ta on patune ning patusena lahus Jumalast. Jeesuse Kristusega on alanud uus ajastu, milles surma võim on murtud, kuid mitte veel hävitatud (STK 2008, 391). Ehkki Jeesus Kristus ei teinud pattu ega oleks pidanud kannatama ning surema, võttis ta vabatahtlikult enda peale maailma patud ning läks vabatahtlikult kannatustesse ning surma, et inimesi surmast päästa. See sama Kristus oli läinud põrguhauda ja näitas end seal kõigile oma vaenlastele võimsa pimeduse jõudude võitjana. Jeesus ei läinud põrguhauda kannatama, vaid oma võitu osutama (VKU 1992, 146). **Põrgu**, heebrea keeles *seol*, surnute asupaik, kreeka keeles *hades*, surmavald, karistuskoht. Põrgu on mõiste, kuhu lähevad inimhinged pärast surma, see kujutab endast maad, kust pole tagasipöördumist (Ii 7), kus ollakse lõplikult lahus Jumalast (Ps 6:6; Js 38:18). (STK 2008, 336)

Kristus on surnuist ülestõusnud! See sõnum asub kristliku kuulutuse keskmes. Jumala Poeg andis oma elu täielikult ära, usaldades selle kõhklemata Jumala kätte, kes selle talle tagasi andis surnuist ülestõusmise läbi. Evangeelium ja kirik räägivad meile, et surnud Kristus anti elule tagasi teistsugusena, kui ta oli olnud enne surma (ÕA 2004, 55). **Ülestõusmine** ühes Kristusega on kristlik vastus inimlikule küsimusele surmajärgse eksistentsi võimalikkuse kohta (STK 2008. 448). Ülestõusmispüha jumalateenistusel laulab luterlik kogudus rõõmsasti laulu, mis algab sõnadega: “Halleluuja Jeesus elab, surm ja põrgu võidetud....“ (KLPR 1992, 136). Kristuse ülestõusmine on rõõm igale kristlasele, sest ülestõusmises on meile kingitud võimalus igavesti elada.

Igavene elu on elu, mis algab pärast surma. Sellel elul ei ole lõppu ning igale inimesele eelneb sellele isiklik kohtumõistmine, mida toimetab Kristus ise (KKKK 2005, 67). Igavene elu on seletamatu õndsus, rahu, vagadus, rõõm ja kirkus, sest tohime vaadata Jumalat näost näkku, olles vabad patust ja selle needusest. Igavene elu saab osaks igale Kristusesse uskujale. Oleme selles osalised usu läbi juba praegu, kuid täielikult realiseerub see alles taevas (VKU 1992). Kõige olulisem ja ühtlasi kvalitatiivselt kõige määravam tunnusjoon on igavese elu puhul asjaolu, et see on olemine Jumala juures, vahetus osaduses Kristusega. Igavene elu on personaalne, ei toimu isiksuse lahustumist ning jääb alles mina-sina vastandumine (STK 2008. 90). Igavene elu tähendab seega taevast valdkonda, kuhu kristlane üles vaatab (D1995, 84). Igavene elu mõistena tähendab sisuliselt sama mis **Jumalariik**.

Taevas on Jumala ilmutuste ja tegevuse pärinemispaik, lähtekoht ning värav. See on, mis teeb temast ülemise kosmose, mis annab talle maaga võrreldes kõrgema loomuse, teeb ta selleks paigaks, kust tuleb meie juurde Jumala riik, mis on ühtlasi ka taevariik (KD 1993, 209). Taeva all mõistame ülimat ja jäädavat õnne (KKKK 2005, 67). Jumala mitteloodud, mitte materiaalne, igavikuline valdkond on Taevariik (ÕA 2004, 57). Samas on see elu Jumala kaitse, juhtimise ja armu all, teisiti öelduna Jumala meelevaldne rakendus meie hüvanguks (ÕKSVK 2006, 13).

Seesama Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel, nagu te nägite teda taevasse minevat (Ap 1, 11). Ta tuleb jälle auga kohut mõistma elavate ja surnute üle...(EELUKA 1979, 15). Pühakirja tekstidest ja usutunnistustest ilmneb, et Kristus tuleb teist korda mitte enam patu pärast, vaid päästma neid, kes teda ootavad. See päev, mil Issand tuleb, saab olema kohtupäev.

Viimne kohus on tihedalt seotud maailma lõpu või viimsepäevaga ja kujutab endast Jumala eksimatu õigluse lõplikku kehtima hakkamist (STK 2008, 430). Sellel päeval sõltub inimese üle peetav viimne kohtumõistmine ja inimese igavene saatus ainult sellest, mida inimene rohkem armastab, kas valgust või pimedust ning kas ta on armastanud seda valgust, armastust ja elu, mis on Jumal ise. Sellel päeval ei hakkab kohut mõistma Jeesus Kristus, kes ise on tõeline inimene ja kes on talunud kõiki selle maailma kiusatusi ja võitnud need ära. Ta tasub igäühele tema tegude järgi. (Ro 2, 6).

Kolmainu Jumal hõlmab Jumala kolme ilmutavat tegevust loojana, lunastajana ning pühitsejana Isa, Poja ja Püha Vaimu kujul. (STK 2008, 196). Nii nagu Jumal Isa ja Kristus Poega, nii nimetatakse ka **Püha Vaimu** Issandaks. Ta on Jumala Vaim ja Kristuse Vaim. Ta on igavene, mitteloodud ja jumalik. Püha Vaim kutsub kogu kristlaskonda maa peal, kogub, valgustab, pühitseb ja hoiab ainsas ja õiges usus Jeesuses Kristuses. Püha Vaim on seega Jumala ja inimese vahelise uue ja igavese lepingu isiklik kohalolek, Jumala riigi pitser ja kinnitus, vägi, millega Jumal viibib inimestes. Püha Vaimus on inimene võimeline tegema seda, mida tegi Kristus ise, üksteist armastama. Selliselt on pühitsuselu kui Püha Vaimu avaldus, Jumala avalikukssaamine inimese elus, milles **pühitsus** on elamine Jumala tahte kohaselt (EEA 2003, 73).

Sest Jumal on maailma nõnda armastanud, et ta on andnud oma ainusündinud Poja, et ükski kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu (Jh 3,16). Püha Vaimu andeks on usk, millele toetuvad armastus ja lootus. Usu sisu on ustavus, usus käivad usaldus ja ustavus käsikäes. Ustavus on usalduse pant, ainult see, kes on ustav, on tõesti usaldusväärne ja ainult see, kes usaldab, on ka ustav (1Kr 1,9; 1Ts 5,24; 1Tm 1,15). Usaldus ja ustavus ongi usu vahekord Jumala ja inimese vahel. Inimese vahekord Jumalaga ongi usk (EEA 2003, 77). **Usk** on Kristliku elu alus. Jeesus kutsus kogu maise elu vältel inimesi usule: usule temasse, usule Jumala Isasse, usule taevariiki (ÕA 2004, 32). Üksnes usust Kristusesse saame patud andeks ja õigeks Jumala ees, ei mitte oma tegude või teenete eest. Kui tõega usume, et Kristus meie eest on kannatanud ja et meile tema ohvrisurma pärast patud andeks antakse, õigust ning igavest elu kingitakse, on see usk meile õiguseks Jumala ees (AU 1980, 6). See on tõesti tõsi (VKU 1992, 154).

Ülesanne, Jumala sõna hoida ja tema tahet täita maailmas ja taevariigis, on antud kristlikule kirikule. **Kristlik kirik** on Jumala poolt välja valitud inimeste kogu. Pühakirjas nimetatakse kirikut Kristuse ihuks, Kristuse pruudiks, elava Jumala koguduseks, tõe sambaks ja alustoeaks. Kirik on üksainus, ühtne, sest tema ainus pea on Kristus. Sest mees on naise pea, nagu Kristus on koguduse pea (Ef 5,23). Püha kristlik kirik on jäädavalt olemas. Ta on kõigi usklike kogu, kellele kuulutatakse puhast evangeeliumi ja kellele jagatakse sakramente kooskõlas evangeeliumiga. Kristliku kiriku ühtsuseks piisab, kui evangeeliumi kuulutatakse üksmeeles ja õige arusaamisega ning sakramente pühitsetakse Jumala sõna kohaselt. (AU 1980, 8). Usutunnistuses nimetatud sõna katooline tähendab täielikku, lõpetatud, terviklikku, täiendusi mittevajavat. Seega on kirik **üleüldine** ehk täielik. Kirikut nimetatakse veel **apostellikuks**, sest kiriku pea, Kristus, läkitas maailma oma apostlid, kes said kristliku kiriku vundamendiks. (ÕA 2004, 69)

Kirik ei ole inimestest seatud, vaid Püha Vaimu loodud, mis on sündinud armuvahendite mõjul. Kirikuks olemise eesmärk on osalemine Jumala misjonis – Missio Deis (OEPEK 2010,199). Samuti on kirik siinses maailmas inimestele oma olemuselt nähtamatu, küll aga on kirikul omad tundemärgid, mis aitavad kiriku tõelist olemust selgitada: **üksainus, püha, üleüldine** ja apostellik (SOMU 2008, 82). Lisaks neile tundemärkidele, on Augsburgi usutunnistuses välja toodud tunnustena nimetatud: Jumala sõna moonutamatu õpetamine ja sakramendid, mida jagatakse nii nagu Kristus on määranud (VKU 1992, 164, 167).

Kirik on üks, sest tema allikas ja eeskuju on isikute ühtsus kolmainsas Jumalas. Kiriku asutajana ja peana taastab Jeesus Kristus kõigi rahvaste ühtsuse ühesainsas ihus. Kiriku hingena ühendab Püha Vaim Kristuse osaduses kõiki usklikke. Kirikul on ka üksainus usk, üksainus ühine lootus ning üks ja sama armastus. Kuna kiriku rajaja, pühim Jumal on püha, on ka tema poolt rajatud kirik püha. Kristus andis oma elu, et kirikut pühitseda ja teha temast pühitseja. Nii annab Püha Vaim kirikule elu armastuses, milles iga kiriku liikme ning kogu kiriku kutsumus ja eesmärk on pühadus (KKKK2008, 59).

Oluline mõiste usutunnistustes on **pühade osadus**. See on mõiste, mis tähendab kõikide pühade ühendust (D1995, 84). Esiteks tähendab see seda, et pühad asjad nagu usk, sakramendid, vaimuannid, on kõigi kiriku liikmete omad. Teiseks viitab väljend osadusele pühade isikute vahel, see tähendab nende vahel, kes armu läbi on ühendatud surnud ja ülestõusnud Kristusega. Mõned käivad alles maist teekonda, teised aga, kes siit ilmast lahkunud, puhastatakse ning meie palved on neile suureks abiks. Kolmandad aga saavad osa Jumala kirkusest ning paluvad meie eest. Kõik koos ollakse üks pere, kirik mis on kolmainu Jumala auks ja kiituseks (KKKK2008, 65).

Nikaia usutunnistuses on sõnad: „Tunnistan ühtainsat ristimist pattude andeksandmiseks...“. Esimene ja peamine **sakrament** ehk väline märk sisemisest armust, **pattude andekssaamiseks on ristimine** (KKKK 2005, 65). Ristimise sakramendi kaks mõjusat toimet on pattude andeksandmine ning vastuvõtmine Jumala perekonda (SOMU 2008, 146). Sakramendid on meile kehtiva Jumala tahte tunnusmärgid ja tõendid, et meie usku nende läbi äratada ja kinnitada. Seepärast nõuavad sakramendid usku ja leiavad õiget tarvitamist siis, kui neid vastu võetakse usuga ja kui usk meie sees neist kinnitust saab. (AU 1980, 11) Sakramendid on alati personaalsed, need on vahendid, mille kaudu jagatakse igale kristlasele individuaalselt Jumala armu.

Kristlikusse kirikusse astutakse ristimise kaudu ning ristimine on lahutamatu seotud patukahetsusega. Ristimine on tingimata vajalik õndsuseks ja selle läbi pakutakse armu (AU 1980, 9). Ristimise mõte on suremine ja uuesti sündimine Kristuses (Ro 6, 3–5). Ristimine saab toimuda ainult üks kord. See ei kao patu tulemusel, vaid justkui uueneb **meeleparanduse** sakramendis. Sõnad meelesparandus ja **pöördumine** on samatähenduslikud. Kui Jeesus evangeeliumi kuulutades kutsub oma järgijaid pöörduma ja evangeeliumisse uskuma, räägib ta sisemisest pöördumisest, mis on ühtlasi sisemine meelesparandus. Sisemine

pöördumine on Püha Vaimu and, kes annab meile armu Issanda juurde tagasi pöörduda. Seega tähendab sisemine pöördumine oma elule uue suuna andmist, Jumala juurde tagasi tulemist, patu väljajuurimist ning kurja vihkamist (SOMU 2008, 146). Pärast ristimist tehtud pattude andekssaamiseks seadis Kristus sisse meelearanduse ehk pihisakramendi, mis lepitab ristitu Jumala ja kirikuga (KKKK 2005, 66). Seega on pärast ristimist tehtud pattudest võimalik vabaneda meelearanduse ja kahetsuse läbi. Tõeline ja õige meelearandus on siiras kahetsus ja kurvastus, isegi vapustus patu pärast samaaegse usuga evangeeliumisse ning patust lahtimõistmisesse, nimelt et patt on andeks antud ja arm osaks saanud Kristuse läbi (AU 1980, 10). Tingimata peaks sellele järgnema patust loobumine ja elumuutus.

Usutunnistuses ütleb kristlane, et usun **ihu ülestõusmist** ja igavest elu. Pärast surma, mis on ihu ja hinge lahutamine, ihu laguneb, aga hing, kes on surematu, läheb vastu Jumala kohtule ning ootab taasühinemist ülestõusnud, kirkastatud ihuga Issanda taastulemise ajal. See kuidas ihu ülestõusmine toimub, ületab meie kujutluse ja mõistmise piirid. Niiviisi, kui Kristus on ülestõusnud surnuist ja elab nüüd igavesti, äratas ta viimsel päeval kõik surnuist üles kadumatu ihuga: „Need, kes on teinud head, elu ülestõusmiseks, need, kes on teinud halba, hukkamõistmise ülestõusmiseks“ (Jh 5,29). Piibel õpetab, et viimsel päeval äratas Jumal mind ja kõik teised surnud üles. Ta teeb siis selle sama keha, milles me oleme elanud ja surnud, jälle elavaks (VKU1992, 181). Kristuses on meile antud võit surma üle, üksnes lootuses, kuid seda lootust kannab Issanda tõotus: „Mina elan ja teie saate elama“. Lootuse perspektiiviks on aga igavene elu, milles siis lõplikult realiseerub võit surma üle. Surm kuulub seega ainult käesoleva kaduva maailma juurde, olles ajutine ja paratamatu neile, kes usuvad sõnumisse Kristuse võidust surma üle.

Jumal tahab, et kõik inimesed jõuaksid meelearandusele (2Pt 3,9), kuid ta on inimese loonud vabana ja vastutuse kandjana ning austab inimese otsuseid. Selliselt on inimene see, kes ise **vabal tahtel** loobub osadusest Jumalaga, kui jääb surmatunnil püsima patu seisundisse ja keeldub Jumala halastavast armastusest (KKKK 2008, 68). Augustinus ütles, et kõikide inimeste tahe on vaba, kuid sellega ei suuda inimene midagi Jumala suhtes, näiteks Jumalat südamest armastada ja karta. Augustinuse sõnade kohaselt seisneb inimese vabadus ainult elu väliste asjade piires, valides head või kurja. Inimene on küll vaba, aga tema tahe on mõningal määral vaba, ta võib elada väliselt korralikku elu ja vabalt otsustada mõistusele alistuvaid asjus. Ilma armuta, Püha Vaimu abi ja mõjuta, ei suuda inimene olla Jumalale meelearane (AU 1980).

Vabast tahtest tehtud **heategu** ei tee inimest õigeks Jumala ees. Ühegi heateoga ei suuda inimene Jumalat lepitada ega andeksandmise armu välja teenida. See toimub ainult usu läbi, nimelt kui usume, et meile antakse patt andeks Kristuse pärast. „Sest teie olete armust õndsaks saanud usu kaudu ja see pole mitte teist enestest, see on Jumala and, mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda.“ (Ef, 2,8j) Nii saab meile usu läbi Kristusesse osaks arm ja õigeksmõistmine Jumala ees, mitte aga tegude tõttu. Selline arusaam aga ei vabasta inimest heade tegude tegemistest. Häid tegusid tuleb teha ja peabki tegema, mitte küll selleks, et püüda endale armu, vaid selleks, et Jumalat ja kaasinimest rõõmustada. Jumal soovib, et inimene teeks häid tegusid. Püha Ambrosius ütles, et usk sünnitab head tahet ja head tegu. Usus Kristusesse saab süda uue võime heade tegude tegemiseks. (AU 1980)

Jumala täiuslikkus seisneb õiges jumalakartuses ja õiges uskumises Jumalasse. **Evangeelium**, rõõmusõnum Jumala inimeseks saamisest, ei õpeta ajas muutlikku, vaid seespidist, südame igavest õiglust. Evangeelium ei tühista ilmalikku riigivõimu, riigikorda ega abielu, vaid tahab, et kõike seda tunnustatakse Jumala tõelise korrana ja et igaüks osutaks kristlikku armastust ka nendel elualadel, tehes õigeid, häid tegusid ja talitades vastutustundega oma kutsealal. Seepärast on ka kristlased kohustatud alistama kõiges valitsusele, tema määrustele ja seadustele, seni kui see võib sündida ilma patuta. Kui aga valitsejate korraldusi ei saa täita pattu tegemata, tuleb rohkem kuulekas olla Jumalale kui inimestele (AU 1980).

Augsburgi usutunnistuse järgi tohivad **preestrid** ja vaimulikud **abielluda**, seda lubab Jumala sõna ja käsk. Samuti õhutatakse inimesi elavalt osa võtma armulauast ja **missast**. Missast on keelatud teha laot, kui missat osteti ja müüdi raha eest. Missal jagatakse armulauda mõlemal kujul ehk **leiba ja karikat**. Veel õpetab Augsburgi usutunnistus, et **pühakute mälestamine** on kosutav ja sobiv usule. Ka **kiriklike kombetalituste** juures õpetatakse riitusi, mis aitavad pidada kirikus head korda. Kiriklikust ametist õpetatakse, et ükski ei tohi kirikus avalikult õpetada, jutlustada ega sakramente talitada, kui teda pole korra kohaselt kutsutud. Oluline on õpetada rahvast, et ta mõistaks, kui väga vajalik on **piht**. Selles olev pattudest lahtimõistev sõna kergendab südameid ja üpris väga tuleb hinnata lahtimõistmist patust ehk **absolutsiooni**. Absolutsioon on vormel, millega piiskop või preester kuulutab Jumala andestust patusele. Absolutsioon tähendab süüdistusest või süüst puhtaks kuulutamist (SOMU2008, 148).

Voli patud andeks anda, mida nimetatakse võtmete meelevallaks, kuulub **piiskoppidele** ja on evangeeliumi järgi Jumalalt antud kohustus. Pattude andeksandmise voli, mis on iga piiskopi nagu ka õpetajaametisse seatud isiku voli, seisneb Jumala sõna õpetamises, jutlustamises ja sakramentide talitamisest. Kuna kiriku ja piiskoppide voli on igavesi hüvesid vahendada, mis ainult jutlustamisemete kaudu on tegev ning tajutav, ei puutu see ilmaliku võimu pädevusse. Ta ei kaitse hinge, küll aga keha ja vara. Need kaks valitsemisviisi, **vaimulik ja ilmalik**, tuleb hoida lahus, neid ei tohi ära vahetada ja segada, sest Issand ütleb: „Minu riik ei ole sellest maailmast“ (Jh 18, 36).

2. Uurimise meetod ja andmestik

2.1. Uurimisülesanne

Töö eesmärk on uurida, kas ajavahemikus 01.01.2009 – 01.05.2010 Postimehe, Maalehe ja Eesti Ekspressi poolt kujundatud kristluspilt vastab kristluspildile, mille aluseks on Apostellik, Nikaia, ja Augsburgi usutunnistused ning leida vastus küsimusele: kas eespool nimetatud ajalehtede poolt kujundatud kristluspilt annab vastuse igavese elu olemasolu kohta.

Vaatluse alla on võetud meedia väljaanded kuueteistkümne kuu lõikes. Uuritavate materjalide alguseks valisin 2009.aasta 1. jaanuari. Uuritavate materjalide kogumine oli protsess, mida alustasin 2010. aasta aprillis ning mille lõpetasin 2010. aasta mais. Seega jääb valimi mahuks kuusteist kuud.

Nimetatud ajalehtedes, kristlike teemade kajastuste poolt loodud kristluspildi tulemuste hindamine näitab, missugune pilt kristlusest lugejateni jõuab. Saadud tulemused aitavad kristlikel kirikutel mõista nimetatud ajalehtede poolt kujundatud kristluspilti ning teha korrekture omapoolsel kristluse kajastusel.

Hüpotees: kristluse kajastused kolmes ajalehes on ühiskonnas toimuvate taunitavate sündmuste kesksed.

Probleem: eelpool nimetatud väljaannetes on kristluse kajastused sündmuste, mitte kristliku usutunnistuse kesksed.

2.3. Töö metoodika

Uuringu materjaliks on Postimehe, Maalehe ja Eesti Ekspressi väljaanded ajavahemikul 01.jaanuar 2009. – 01.mai 2010. TNS Emor meediauuringu hinnangul oli 2009. aastal loetavaim ajaleht Eestis Postimees. Tema lugejaskonnaks oli hinnanguliselt 221 000 inimest. Maalehe lugejaskond oli 124 000 ning Eesti Ekspressi lugejaskond 117 000 inimest. Seega olid 2009. aastal need kolm ajalehte lugejaskonna arvult esiviisikus, milles Postimees oli liidrirollis. Postimees oli 2009. aastal lugejaskonna arvu poolest suurim Tallinnas ja Harjumaal. Kõrgharidusega lugejaskonna seas olid Postimees ja Eesti Ekspress eelistatuimad.

Maaleht oli populaarne inimeste seas, kes väärtustavad loodust ja keskkonnakaitset. Nende kolme ajalehe lugejaskond katab kogu Eesti.

Nendest ajalehtedest otsin välja kõik kristlust kajastavad artiklid, mida analüüsin, et leida märgilise tähendusega sõnu, mis väljendavad kõige tähtsamaid mõtteid või kontseptsioone. Leitud võtmemõtetega märgistatud teemad jaotan omakorda temaatiliselt, moodustades nii kodeerimisskeemi. Saadud kodeerimisskeemi alusel moodustan ajalehtede poolt edastatud kristluspildi. Leitud kristluspilti võrdlen kristluspildiga, mille aluseks on kristlikud usutunnistused. Uurimistulemused esitan uurimistöö arutelu osas, milles vaatlen moodustatud kodeerimisskeemi kristlikest usutunnistustest lähtuvalt ning teen ettepanekuid uurimistulemuste praktilisteks rakendusteks.

Kasutan kristlust käsitlevate artiklite analüüsimiseks uurimismeetodina kontentanalüüsi, mida rakendan tekstiandmete sisu subjektiivseks tõlgendamiseks. Teemade kindlakstegemise, nende süstemaatilise liigendamise- ja kodeerimisprotsessi abil edastan ajalehtede poolt esitatud kristluspildi.

3. Kristlik usutunnistus Postimehe, Eesti Ekspressi ja Maalehe valgusel

3.1. Kristluspilti kujundavad teemad

- **Kristlus ja homoseksualism**

EELK mure Rootsi kiriku homomeelsuse pärast.

Homoseksuaalsusega mittendõustuja ei ole homode vihkaja.

Sander: pedofiil valib eos oma tegevusareeniks katoliku kiriku.

- **Kristlus ja naised**

Naisvaimulike tagakiusamine EELK-is.

Naine vaimulikuametis.

Naispiiskop.

Kiriklik abielulahutustseremoonia.

- **Kristlus ja inimene**

Jumal lunastab inimese võõrdumisest.

Piibel on suhteraamat.

Kõige olulisem on meelearandus ja patutunnistus.

Isikliku pöördumise vajalikkus.

Kristuse surnuist äratamine on võti meie probleemide lahendamiseks.

Jeesus on vägi, mis mõjutab inimsüdameid.

Usk kasvab üles inimese südames.

- **Kristlus ja igavik**

Surm on ühest dimensioonist teise minek.

Ülestõusmispühade sõnum on, et surm ei ole lõplik ning elu on võitnud surma.

Jumala hülgaajad ja mõrvarid kannavad karistust põrgus.

Kristuses on avatud tee surmast ellu.

Jumala juures saab viibida igavesti.

- **Kristlus ja etteheited**

Kirik peaks pakkuma kõigile sihtgruppidele midagi.

Unifitseerimine kirikus on ohtlik.

Jeesuse surnukeha taaselukamine ülestõusmisel, naiivne fundamentalistlik ristiusukäsitlus.

Palvetamine viis kohtusse.

Seagripi levikus on süüdi püha vesi.

Varguse propageerimine preestri poolt.

- **Kristlus ja teadus**

Jumal ei ole looja.

1. Moosese raamat on valesti tõlgitud.

Vana Testamendi nuhtlused olid hoopis looduskatastroofid.

Noa laev leitud.

Maavälise elu otsingud.

Toomas Paul.

Usund, kui keeleline märgisüsteem.

Jeesuse ülestõusmine on teaduslikult tõestamata.

- **Kristlus ja vägi**

Lootusefestivali väelisuus.

Jumal äratab koosolekutel surnuid.

Jeesus mitte ainult ei jutlustanud, vaid ka tervendas ja ajas välja kurje vaimu.

Jumal äratas ema ja lapse ellu.

Kogudustes on puudu väest.

Lootuse festivalil esinejate maailmamõjukus.

Kunagisest pärist suursuguseks kristlaseks.

- **Kristlus ja vabadus**

Ülestõusmispüha, kas kevadpüha või kirikupüha?

Vihkav Jumal.

Uus Jeesus on Siberis.

Inimese valikuvabadus ning välised mõjud valikuvabadusele.

- **Kristlus ja ühiskond**

Päästeamet viib vaimulikud meeleheitele.

Kristlasi on Eesti ühiskonnas tillukene hulk.

Evangeeliumi kuulutus Eestis on kirikusisene.

Eesti kristlane on kapis.

Eesti inimesel on südames tühjus, väidab Ameerika usumees.

Omakeelne pühakiri on aidanud eesti keelel säilida.

Paralleel Kolgataga ja 1940. aasta Eesti riigi äraandmise vahel.

Miks peaks kirik võtma sõna teemadel, mis ei puuduta religiooni või igavest elu?

Kaplaniteenistus.

Religiooni ülesanne on tegeleda inimese eksistentsiaalsete küsimustega.

- **Kristlus ja sotsiaaltöö**

Kirik peab inimesi raskel ajal toetama.

Vabariigi aastapäeva vastuvõtt kodututele Oleviste kirikus.

Kristlik hoolekanne – palve, supp, hea sõna.

Sotsiaaltöö, kui kirikute üks tegevusvaldkond.

- **Kristlus ja majandus**

Kirikute taastamise programm.

Eetilised normid on majanduse ja ühiskonna alus.

Jumal on loonud finantsmaailma.

Kirik ei suuda Jumala isikupära vahendada.

Jumala isikupära saab nähtavaks raha kaudu.

Eesti elanike isiklik probleem on rahanappus.

Majanduskriis viinamäe tööliste mõistujutu valgusel.

Majandus kui religioon.

Vaimulikkond võtab pigem üle uue usu, kui loobub töökohast.

Majanduskriis on ahnuse tagajärg.

Usk Jeesusesse aitab vältida majanduskriisi.

Ristisõda materialistliku tarbimisühiskonna vastu.

Surmapattude: ahnuse, iharuse, uhkuse, kadeduse, viha, apluse, laiskuse kõrval on ka sotsiaalpatud: tarbimishullus, röövkapitalism, keskkonna saastamine jne.

Uususund on usk kaubamärgi jõusse.

- **Kristlus ja kodanikuks olemine**

Väärtuskasvatus.

Kodanikuks olemine läbi usu Kristusesse.

Kodanikutunne on saavutatav läbi iseenese puhtuse.

Usaldus on inimeste vahelise suhte alus.

Usuoptimism on tervendav.

- **Kristlus ja kriitika**

Rumal on paavst, kes arvab, et kondoomid ei aita AIDS-i levikut tõkestada.

Paavst näitab kondoomikriisis rumalust.

Kombetalitus, kui kiriku äri ja võimuambitsioon.

Võidusammas kui luteri kiriku avaliku ruumi usurpeerimine.

Kirik on aegunud.

Piiskopid ja pastorid on huvitatud vaid privileegidest ning kirikukümnisest.

Uus Luther on Anu Saagim.

- **Kristlus ja seksuaalsus**

Palve prostituutide eest ja poiste eest, et neid ei nakataks vanemate meeste pisik naisi vääriti kohelda.

Seksuaalsuhetest Piibli valgusel.

Armumine Jeesusesse.

- **Kristlus ja tähtpäevad**

Eesti kodudes on jõulude sisu kadunud.

Jõulude kommetest.

Vaikse nädala sündmused Jeesuse ajal.

Paast.

- **Kristlus ja võim**

Islamistlikus Euroopas kaob konflikt islami ja kristluse vahel.

Religioonide tõveks on võim.

Religioonide vahelist dialoogi saavad pidada mittefundamentalistid.

- **Kirik ja inimene**

Püsiväärtuste hoidmine kirikus nõuab piiranguid.

Katoliku kiriku alus on truudus ja armastus Jeesuse vastu.

Kirikuõpetaja kogudusest, inimestest ja iseendast.

Vatikani diplomaatia eesmärk on rahu propageerimine.

Rahu – Jumala loodud inimese põhiõiguste austamine.

Katoliku kirikul pole vaenlasi.

Katoliku kiriku huvi keskmeks on inimene ning tema Jumala juurde juhtimine.

- **Kristlus ja muusika**

Muusikaevangelist.

Sõnajalgade kontsertidel ei ole Jumal halli habemega taat, kes karistab sõnakuulmatuid.

3.2. Ajalehtede kristluspildi kajastusi kristlike usutunnistuste valgusel.

Jaotasin teemad, mille leidsin artiklite sisu kvalitatiivse analüüsi tulemusena, kaheksateistkümmesse gruppi. Need, kaheksateist teemat on võimalik omakorda jagada kahte suurde rühma.

Esimesse rühma kuuluvad teemad, mille keskmeks on siinpoolsuses olev inimene ning tema tegevusega seonduv. Selliseid teemade gruppe on seitseteist: seksuaalsus, homoseksualism, naisvaimlikud, tähtpäevad, suhted teiste religioonidega, kaasinimene, muusika, majandus, kodanikuks olemine, kriitika kiriku aadressil, väelisuus, isikuvabadus, ühiskond, sotsiaaltöö, kristlusega seonduvad ohud, teadus.

Teise teemadegruppi kuuluvad teemad, mille keskmeks ei ole enam inimene, vaid sealpoolsus ja igavikuga seonduv. Sellesse gruppi kuuluvad teemad: surm kui ühest dimensioonist teise minek, ülestõusmispühade sõnum on, et surm ei ole lõplik ning elu on võitnud surma, Jumala hülgaajad ja mõrvarid kannavad karistust põrgus, Kristuses on tee surmast ellu avatud, Jumala juures saab viibida igavesti.

Kristluspilti kujundavaid teemasid vaadeldes jääb mulje, et kristluspilti on mõjutanud tugevalt kolm sekulaarset usku – teaduslikkus, kapitalism ja ameerikalikkus (KERT,8). Lisan kolme sekulaarse usu hulka ka neljanda, mis on skandaalikesksus. On ilmne, et nendest

sekulaarsetest uskudest või jumalustest on eelpoolloetletud ajalehtede kristluspilt mõjutatud enam kui kristlikest usutunnistustest.

Usust kõneldakse kui asjast, mis kasvab inimese südames ning usu juurde tulevad need inimesed, kellel on juhtunud õnnetus (Postimees 10.10.2009). Teisalt väidab aga Ameerika usumees, et Eesti inimestel on südames tühjus (Postimees 30.05.2009). Samas aga kinnitab Postimees, et inimestel on usku. Nimelt on inimestel usku kaubamärgi jõusse (Postimees 26.08.2009). EELK peapiiskop kutsub kõiki inimesi üles hoidma kõrgel usuoptimismi lippu. Selline usuoptimism on tervendav ning annab julgust uskuda usu olemasolusse. (Postimees 22.12.2009). Usuoptimism on tervendav, aga tekstid ei kõnele usust Kristusesse.

Jumal on olemas, kes on kogu olemise alus (Postimees 01.04.2009). Selline Jumala kajastus ühtib kristliku usutunnistusega. Samas aga ütleb professor Wolde, et mitte Jumal ei loonud, vaid Jumal eraldas maa taevast ja vetest. Uuriija arvates oli maa juba olemas, kui Jumal saabus. Seega arusaam, et Jumal on looja, ei pea enam paika. (Postimees 09.09.2009) Jumal loojana pannakse ajalehtede kristluspildis kahtluse alla.

Veel lisab Postimees, et Jumal ei ole halli habemega taat, kes karistab sõnakuulmatuid. Postimehes on kahtluse alla seatud Vanas Testamendis kirjeldatud nuhtlused, mille läbi Jumal nuhtles egiptlasi. Postimees vahendab, et nuhtlused olid hoopis looduskatastroofid ning nende tagajärjed (Postimees 01.04.2010).

Loojana on Jumal loonud ka finantsmaailma, mille toimemehhanismid on sarnased Jumala toimemehhanismidele. Selliselt saab Jumala isikupära nähtavaks raha kaudu. Kahjuks ei saa harimatud finantsmaailma hüvedest osa, kuna Jumala partner kirik ei suuda enam kuigi õnnestunult Jumala isikupära vahendada (Postimees 20.12.2009). Nii nagu usku ja Jumalat pole võimalik jagada võrdselt, nii pole ka raha võimalik jagada võrdselt. Kurb küll, aga eestlaste suurimaks probleemiks on raha nappus (Postimees 20.12.2009), seega ka Jumala nappus. On selge, et Jumal on loonud finantsmaailma, pole selge, kas ka nähtava ja nähtamatu maailma, sealhulgas inimese.

Jumal ilmutab end erilisel viisil **Kristuses**. Eesti Ekspress kirjutab 29. aastast naisest, kellest sai Jeesuse fänn. Nimelt armus naine Jeesusesse. Järelikult kinnitab kirjutis Jumala Poja inimeseks olemist. (Eesti Ekspress 01.08. 2009) Jeesuse sündimise ehk jõulusõnumi sisu

on Jumala lunastusplaani täitumises, aga Eesti kodudes on jõulude sisu kadunud, tõdetakse Postimehe veergudel (Postimees 05.12.2009). Samuti on senine sajandite pikkune evangeeliumi kuulutus olnud kirikute sisene, mis liigub nüüd Lootuse festivaliga meediasse ja tänavatele. Kristlasi on Eesti ühiskonnas tilluke hulgake (Postimees 01.04.2009) ning Lootuse festival toob Eesti kristlased kapist välja (Eesti Ekspress 29.05.2009). Selline avaldus kõneleb kristlusest kui luukerest, mida tuleb häbiga varjata.

Jumala Poja inimeseks olemist kinnitab seegi info, et Siberis on esile kerkinud uus Jeesus – endine liiklusmiilits. Uut Jeesust pole aga ära tundnud Venemaa õigeusu kirik. (Postimees 31.08.2009)

Läbi usu Kristusesse on tunnetatav ka kodanikuks olemine (Postimees 26.11.2009), väidab EELK peapiiskop. Usk Jeesusesse Kristusesse päästab meid majanduskriisist. Inimsüdame muutmise läbi, mis saab toimuma uskudes Jeesusesse Kristusesse, saab majanduskriise vältida, kuna majanduskriis on tekkinud ahnuse tõttu (Postimees 30.05.2009). Ajalehtedes puudub ülevaade Jeesuse Kristuse kahe loomuse kohta. Samuti puudub ülevaade Jumala Poja inimeseks olemise eesmärkidest.

Püha Vaim tegutseb tervendajana. Tema juhtimisel saavad inimesed palvekoosolekutel terveks mitmesugustest haigustest. Palvekoosoleku juht Todd Bendlei virutab memmekesele jalaga näkku ning terve ta ongi. Tervendamise eeskujuna on Jeesuselt eneselt, sest ta mitte ainult ei jutlustanud, vaid ka tervendas ja ajas välja kurje vaime. Eesti pastori sõnul juhib Lakelandi tervendamiskoosolekuid Jumala Vaim. Eestis on kahjuks kogudustes vägi puudu. Osa pastoreid aga arvab, et Jumala Püha Vaim toob inimese meeleeparandusele ja patutunnetusele ning tervendamine ei kuulu Jumala prioriteetide hulka. (Eesti Ekspress 19.06.2009). Püha Vaimu iseloomustatakse kui väge ja inimese ihu tervendajat. Kolmainsuse teema ajalehtedes puudub.

Usutunnistuses öeldakse, et Jeesus on **risti löödud ja surnud**,. Eesti Ekspressi vahendusel selgub, et lisaks Jeesusele võib ka riigi risti lüüa (Eesti Ekspress 11.04. 2009). Reetmise läbi anti ära Jeesus, nii anti reetmise läbi ära ka Eesti riik 1940. aastal. Jeesus aga ei jäänud surmavalda, vaid äratati elule. Selgusetuks jääb, kas Eesti riik äratatakse elule? Selgusetuses aga pole midagi kurvastavat, sest surm on üleminek ühest dimensioonist teise (Postimees

29.10.2009). Seega on läinud Eesti riik, ristil surres, lihtsalt ühest dimensioonist teise. Jeesuse kui **ohvri** mõiste ajalehtede kristluspildis puudub.

Postimees viitab **põrgu** olemasolule. Ajalehe vahendusel öeldakse, et põrgus kannavad karistust lisaks Jumala hülgajatele ka need, kes on sooritanud suuri kuritegusid, mõrvanud ning põhjustanud kannatusi.(Postimees 30.05.2009)

Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku piiskop Ago Lilleorg annab lugejatele piibelliku ülevaate vaikse nädala sündmustest, milles rõhutab isikliku **pöördumise** (Maaleht 10.04.2009) vajalikkust. Pöördumine tähendab meeleparandust.

Peale Jeesuse ristsurma võeti ta ihu ristilt ning asetati hauda. Jüngrid olid toimunud sündmuste pärast kurvad ning meeleheitel. Jeesuse kaasaegsetel, kui ka meil, tänapäeva inimestel, on raske tulle toime laupäevaga (Maaleht 10.04.2009), päevaga, mil Jeesus on veel meie jaoks hauas ning surnud. Teadmine surma pidevast kohalolust küll ängistab, kuid **surm** on ülestõusmise aspekt (Postimees 22.12.2009).

Kristuse **surnuist äratamine** kingib elu ning on võti meie probleemide lahendamiseks (Maaleht 10.04. 2009). Seega on ülestõusmise sõnum, et surm ei ole lõplik ning elu on võitnud surma. Kuna **inimene** on võõrdunud Jumalast ning iseendast, siis Jumal ilmutab end Kristuses, et **lunastada** inimene võõrdumisest ja lõhestatusest(Postimees 01.04.2009). Jumala juures saab viibida **igavesti** (Postimees 30.05.2009) Igavene elu on eksistentsiaalne küsimus, millega tegelemine on religiooni ülesanne (Postimees 19.09.2009). Religioon peab aga olema poliitilise võimuta, siis on religioon avatud multikultuursusele (Postimees 08.03.2009).

Jeesuse ihu asetati pärast surma hauda, aga jääb selgusetuks, mis tema ihust edasi sai. Ei maksa arvata, et Jeesuse surnukeha taaselustati. Selliselt kõneleb ainult naiivne kristlik fundamentalism (Postimees 09.04.2009). Jeesuse ülestõusmine on teaduslikult tõestamata, mis aga ei tähenda, et Jeesus on ajaloohämarusse vajunud tegelane. Ta on praegugi tegus inimsüdamete mõjutaja ning oluline on, et ta ilmutab end temasse uskujais kui vägi, mis muudab inimeste elu uueks (Postimees 09.04.2009). Ajalehtede kristluspildis puudub ülevaade Jeesuse surmavalda minekust, taeva minekust, Jumala paremal käel istumisest, taastulemisest ning viimsest kohtust.

Kristus on **ülestõusmises** saanud teeks surmast ellu. Sellest annab tunnistust ime, mil Jumal äratas USA Colorado Springsis jõululaupäeval ellu surnuks peetud sünnitaja ja ta lapse. Lapse ja naise surmast teada saades, palvetas isa poolteist tundi, mille käigus ema ja laps ellu ärkasid (Eesti Ekspress 30.12.2009). Ülestõusmispühade tähendus on inimeste rõõm elu võidust surma üle Kristuses.

Maaleht aga tõstatab küsimuse, kas ülestõusmispüha on kirikupüha või kevadpüha? Selline teema käsitus kõneleb kristluse vähesest mõjust nii intervjueeritavate osas, kes vastasid, et ülestõusmispühad on kevadpühad kui ka artikli autori osas, kes sellise küsimuse püstitas. (Maaleht 1.04.2010)

Armastus ja truudus Jeesuse vastu panevad aluse **kirikule**. Sellest tulenevalt on kiriku eesmärk propageerida rahu, mis seisab tõe vabaduse ja solidaarsuse sammastel ning tema praktika tuleb paremas vormis välja võitluses vaesuse vastu (Postimees 13.09.2009). Seega on kiriku diplomaatiline eesmärk rahu propageerimises, milles rahu on Jumala loodud inimeste põhiõiguste austamine. Katoliku kiriku huvi keskmeks on inimene ning tema Jumala juurde juhtimine, milles usaldus on inimeste vahelise suhte alus (Postimees 24.12.2009.).

Kui katoliku kirikul pole vaenlasi (Postimees 13.09.2009), siis Eesti Evangeelsel Luterlikul Kirikul neid on, sest EELK kiusab taga naisvaimulikke (Maaleht 13.08.2009). Maalehe vahendusel ütleb aga EELK naisvaimulik, et vaimulik amet ongi mehe amet (Maaleht 29.05.2009).

EELK-d varjutavad ka murepilved Rootsi kiriku homomeelsuse pärast. EELK arvates ei ole samasooliste isikute kooselu õnnistamine või laulatamine kooskõlas pühakirjaga (Eesti Ekspress 30.11.2009). Rootsi kiriku homost naispiiskopi ametisse seadmine lisas veelgi õli tulle (Postimees 03.12.2009). Tõnu Lehtsaar seletab, et homoseksuaalsusega mittenoostujad pole veel homofobid (Postimees 21.09.2009).

Ka katoliku kirik ei ole puutumata jäänud homoskandaalist. Pedofiilia on Mart Sanderi arvates pahe, mille eest ei ole ükski institutsioon kaitstud. Mitte katoliku kirik tsölibaadi nõudega ei ajenda inimest pedofiiliale, vaid potentsiaalsed pedofiilid valivad juba eos oma

tegevusareeniks katoliku kiriku, mis sajandeid on tegelenud laste ja orbudega (Eesti Ekspress 01.04.2009).

Eesti Evangeelses Luterliku Kirikus on veel mõndagi murettekitavat. Nimelt on kirikus pead tõstnud ristiusu ajaloolist ja inimlikku aspekti eitav ristiusukäsitlus ehk kristlik fundamentalism. Selline ohtlik nähtus avaldub uue jumalateenistuse korra pealesurumises kogudustele. Luterlikul kirikul on aga veel lootust, sest tänapäevasele mõtlemisele avatud teoloogide tulekuga kirikusse ei saa fundamentalism võitu. (Postimees 22.12.2009)

Parem lugu ei ole ka Kansase osariigis tegutseval baptisti kirikul. Tema kuulutuse kohaselt vihkab Jumal homosid, juute, moslemeid ning Ameerika Ühendriike.(Eesti Ekspress 08.03.2009)

Tänapäeva kirikud on mugandunud ja aegunud. Viimati pakkus kirik huvi rahvale üheksakümnendate aastate alguses, kui jagati riideid ja nänni. Tänapäeval aga on teisiti, piiskopid ja pastorid on huvitatud vaid ametikohtade ja privileegide säilitamisest ning kirikukümnise taastamisest. Samuti on jutlused igavad ning kirikukontsertide piletid pensionäridele kallid. (Maaleht 22.08.2009). Vaimulikkond võtab pigem üle uue usu kui oma töökohast loobub (Eesti Ekspress 28.03.2009).

Samuti on kiriklikud riitused lihtsureliku jaoks lihtsalt kombetäitmine, aga kiriku jaoks on äri ja võimuambitsioonide rahuldamine (Eesti Ekspress 09.11.2009). Püsiväärtuste hoidmine kirikus nõuab paratamatult piiranguid, ütleb Püha Vaimu kirikus asetleidnud sündmustest ajendatuna Urmas Viilmaa (Postimees 12.08.2009).

Kirik peaks pakkuma kõigile erinevatele sihtgruppidele midagi, nii intellektuaalselt mõtestatud ristiusukäsitlust (Postimees 22.12.2009), kui ka suppi, sest kirik peab inimesi raskel ajal toetama (Postimees 04.09.2009). Suppi, palvet ja head sõna jagab kodututele kristlik Shalomi Abikeskus (Postimees 11.07.2009). Lisaks Pärnu Shalomi Abikeskusele jagab kirikus kodututele toitu ja riideid Riina Vändre (Eesti Ekspress 27.02.2010). Lisaks on Tallinnas palju kirikuid ja kogudusi, kes on andnud suure panuse ühiskonna riskigruppide abistamisele (Eesti Ekspress 29.10.2009).

Oluline panus on kirikul eesti keele säilimises ning arenemises maailma keelte eliidi hulka. Eestikeelne pühakiri on aidanud eesti keelel säilida ning aitab praeguses majanduskriisis inimestel toetuda piibli alusele rajatud keelele. (Postimees 23.03.2009)

Oluline osa on kanda kirikul riigiga suhtlemises. Kirik on üks osa riigist ning kirik peaks katoliku kiriku piiskop Philippe Jourdani sõnade kohaselt võtma sõna ka teemadel, mis ei puuduta religiooni ning igavest elu. Näiteks on majanduskriisi põhjustanud inimene ise ning sellest väljatulek ei saa toimuda uute seaduste jõul, vaid eetiliste normide ausse tõstmise toel. (Postimees 14.07.2009). Usumees Franklin Graham ütleb, et majanduskriis on ahnuse tagajärg (Postimees 30.05.2009). Sarnasust majanduse ja religiooni vahel tunnistab ka Riho Saard (Eesti Ekspress 28.03.2009).

Katoliku kirik räägib aktiivselt kaasa ühiskonnaelu valupunktides ning on läinud isegi ristosõtta materialistliku tarbimisühiskonna vastu. Katoliku kirikul on seitse **surmapattu**: uhkus, ahnus, iharus, kadedus, viha, aplus, laiskus. Nende kõrvale saab lisada veel seitse **sotsiaalpattu**, mis ei tee kahju mitte ainult üksikisikule, vaid tervele ühiskonnale. Sotsiaalpatud on: keskkonna saastamine, sotsiaalne ebavõrdsus, geeni muundamine, moraalselt kaheldavad teaduslikud eksperimendid, uimastite tarbimine või nendega äritsemine ning abort ja pedofiilia. Paavst ise lisas veel loetellu hedonismi ja tarbimishulluse. Ka korporatsioonipõhine kapitalism ja piirideülene reostus on lisatud pattude nimekirja. (Postimees 26.08.2009)

Paavst kutsub üles AIDS-iga võideldes seksuaalsuse humaniseerimisele uute käitumisviisidega, milleks on vaimne ja inimlik uuenemine. Selline väljaütlemine toob esile meelepaha ning küsimuse, miks paavst valetab oma jüngritele, et kondoomide kasutamine suurendab AIDSi probleemi. „See on ju lollus. Miks paavst küll naerab AIDSi haigete üle?“ (Eesti Ekspress 24.03.2009)

Võitluses patu vastu on samme astunud ka Ameerika baptistid, kes palvetasid Tallinnas töötavate prostituutide ja jalgpalli mängivate poiste eest, et neid ei nakataks vanemate meeste vääritud naiste kohtlemise pisik (Eesti Ekspress 26.05.2009). Jääb lahtiseks, kas kõik mehed on sellest pisikust nakatunud või ainult prostituutide teenust kasutavatel meestel on pisik küljes? Seks ise aga on hea. Seksuaalsuhetest Piibli valgusel kõneleb 18. juuli Eesti Ekspress.

Ükski võitlus pole tagasilöökideta, nii viib Päästeamet vaimulikud meeleheitele, kes esitab absurdseid nõudmisi kirikutele. Päästeamet ise põhjendab kirikule tehtud ettekirjutuste vajalikkust. (Postimees 25.03.2009)

Vaikses ookeanis asuval Samoa saarel on ilmnenud rünnakud kiriku vastu, sest seal andis kohalik hotelliomanik koguduse kohtusse. Kogudus olevat palvetanud liiga valjusti. (Postimees 16.07.2009).

Piiskopiameti volist kõneldes peab märkima, et Saksamaa protestantliku kiriku juhiks saanud lahutatud naine tegi ettepaneku hakata korraldama kiriklikke lahutustseremooniaid (Postimees 28.10.2009). Briti piiskop on aga arvamusel, et seagripi leviku taga on kirikute püha vesi. Piiskop soovib seepeale kirikuõpetajail jutluse ajal kanda steriilseid kindaid, põlle ja näomaski (Postimees 16.07.2009). Suurbritannias soovitas preester pühapäevases jutluses vaestel praeguses majanduslanguses varastama minna, kuna kauplused manipuleerivad hindadega ja ostjatega (Postimees 22.12.2009).

Riik ja Kirik. Lisaks eespool nimetatutele on kiriku töövaldkondadeks kaplaniteenistus, väärtuskasvatus ning religiooniõpetus koolis (Postimees 04.09.2009).

Kristlikud kajastused ei anna ülevaadet kiriku tunnuste kohta, milleks on üksainus, püha, üleüldine ja apostellik. Samuti ei kajastata neid nelja mõistet. Ajalehed ei kajasta ka sakramente, pühade osadust, pühakute mälestamist, ihu ülestõusmist. Inimese vaba tahte küsimuses on valdav inimese kõike lubav vabadus, mis lubab inimesel end seada üle Jumala ning tema seatud korra. Pattude kajastustes on kirjeldatud surmapatte, mille kõrvale on asetatud uue mõistena sotsiaalpatud. Kristlikud usutunnistused sotsiaalpatu mõistet ei kasuta. Kiriklike kombetalituste olemust on kajastatud negatiivsetena, mitte kirikus hea korra tagamise toimingutena. Lahtimõistmine patust ja meeleparanduse vajalikkus on samuti jäänud tähelepanuta. Piiskopiameti voli kajastatakse ebapiibellike otsuste valgusel. Preestrite abielu teemale viidatakse homoseksuaalsusega seonduvalt. Augsburgi usutunnistus lahutab vaimuliku ja ilmaliku valitsemisviisi, mis ei tohi üksteisega seguneda, siis ajalehtede poolt kajastatud kristluspilt näitab, et ilmalik valitsemisviis soovib seguneda vaimuliku valitsemisviisiga.

3.3. Järeldused

Ajalehtede poolt kajastatu kõneleb küll usust, aga selgusetuks jääb kristliku usu sisu, milleks on usk Kristusesse, kelles saame oma patud andeks ning õigeks Jumala ees.

Jumalat olemasolu nii jaatatakse kui ka eitatakse. Tema loomingust on kajastamist leidnud finantsmaailm oma toimemehhanismidega, milles põhjendamatult väidab autor, et Jumalat ja raha pole võimalik võrdselt jagada. Põhjendamatu on ka väide, nagu ei suudaks kirik Jumala isikupära vahendada ning väide, et eestlaste suurimaks probleemiks on raha vähesus (Postimees 20.12.2009). Autor on usuteadlane ning oleks hea, kui selliste väidete avaldamisel viitaks autor ka allikatele või uurimistulemustele, millele toetudes ta niimoodi väidab. Väited ise heidavad negatiivset valgust kirikule.

Püha Vaimu kirikus asetleidnud sündmuste kajastamisel ei ole arutlusi teemadel, miks sellised sündmused kirikus aset leidsid? Kajastatakse Anu Saagimi negatiivseid arvamusi ja ütlushi, mis on suunatud kiriku vastu ning millele ei leidu põhjendusi (Postimees 22.08.2009). Samal teemal võtab kiriku esindajana sõna Urmas Viilmaa, kes peab juhtunut kahetsusväärseks (Postimees 12.08.2009).

Mitmeid kajastusi on toonud kaasa Lootuse festival. Festivaliga seonduvat kajastatakse pigem positiivselt kui negatiivselt. Festivaliga seotud kajastuste läbivaks teemaks on jumalameeste ja palve väelisus. Kohati jääb mulje, nagu oleks palve ja jumalameeste vägi see, mis imesid esile kutsub. Intervjuus ütleb festivali peaesineja F. Graham, et Eesti inimeste südames valitseb tühjus (Postimees 29.05.2009), viitamata allikatele, milledele tuginedes ta sedasi väidab.

Murettekitav tähelepanek on see, et ajakirjanduse vahendusel lahatakse kirikusiseseid probleeme ning seda kiriku esindajate endi poolt (Maaleht 13.08.2009; Postimees 22.12.2009). Avalikkuse ette tuuakse luteri kiriku sisesed kitsaskohad, mille lahkajateks on luterlased ise. Kirikusisesed probleemid on kajastust leidnud just luterlaste sulest. Kristlaste endi poolt kõlavad ajalehtede veergudel väited, et Eesti inimeste südames on tühjus (Postimees 29.05.2009); seni on olnud kristlik kuulutus kirikusisene (Eesti Ekspress 29.05.2009); seni on kogudustes vägi puudu (Eesti Ekspress 19.06.2009); kirik ei suuda

õnnestunult Jumalat vahendada (Postimees 20.12.2009); kirikus on pead tõstmas ohtlik nähtus, kristlik fundamentalism, mis avaldub uue jumalateenistuse korra pealesurumises kogudustele (Postimees 22.12.2009); EELK kiusab naisvaimulikke (Maaleht 29.05.2009). Töö alguses eeldasin, et kristlusele halba varjundit heitvad kajastused on kirjutatud kristlust mittetundvate inimeste poolt, siis töö käigus selgus, et kristlust kajastavad probleemset ka luterliku kiriku esindajad.

Erinevalt luterlastest ei heida katoliku ja vabakirikute esindajad kirikule negatiivset valgust, pigemini näitavad kirikut positiivsena. Katoliku kiriku esindajad käsitlevad ühiskonna probleeme, kuna kirik on üks osa riigist ning selliselt peaks kirik võtma sõna ka teemadel, mis ei puuduta ainult religiooni ja igavest elu. Sõnavõttud AIDSi probleemi lahendamisel, rahu propageerimine, võitlus vaesuse vastu, inimsuhetest on teemad, mida katoliku kiriku esindajad käsitlevad.

Vabakirikute teemakäsitlustes on piiblilood, palve ja jumalameeste väega seonduv ning isikliku suhte olulisus Jumalaga. Samuti kõneldakse Jumalast kui inimese tervendajast ning elu muutjast.

Teemat uurima hakates lähtusin eeldusest, et kristlusega seonduvad teemakäsitlused on ühiskonnas toimunud protsesside poolt tekitatud skandaalide kesksed, siis nüüd olen jõudnud järeldusele, et kristlusega seonduvad kajastused on ainult osaliselt skandaalikesksed.

Kas igavene elu on olemas?

Et leida vastust küsimusele, kas ajavahemikul 01.01.2009 – 01.05.2010 Postimehes, Maalehes ja Eesti Ekspressis ilmunud kristlusega seotud teemakäsitlused annavad vastuse küsimusele, kas igavene elu on olemas, analüüsin igavikule viitavaid teemasid. Tekstidest otsin igavese eluga seonduvaid mõisteid, nagu õndsus, Jumala riik, Jeesuse Kristuse surm, lepitus Jumalaga, Jeesuse Kristuse ülestõusmine, pattude andeksandmine, surma võitmine.

19. septembri Postimehe vahendusel ütleb teoloog Jaan Lahe: „religioonide ülesanne on tegeleda inimese eksistentsiaalsete ülesannetega“ (Postimees 19.09.2009). Selles artiklis ei arutle Jaan Lahe eksistentsiaalsete küsimuste üle, küll aga sõnastab religioonide, kaasa arvatud kristluse, põhiülesande. Eksistentsiaalsete küsimuste alla kuuluvad küsimused elust ja

surmast. Rutt Süvari tõdeb, et surm on ühest dimensioonist teise üleminek. Kes head on teinud, lähevad Jumala juurde (Postimees. 29.08. 2009).

Ülestõusmispühade sõnum on, et surm ei ole midagi lõplikku, et elu on võitnud surma. (Postimees. 01.04.2010). See ongi ülestõusmise sõnum – Jumal äratas Kristuse surnuist üles. Ülestõusmine on kinnitus sellest, et elu on tugevam, kui surm (Maaleht. 10.04.2009).

Ristiusk on lunastusreligioon, mis kuulutab inimestele vabanemist kurjusest, kannatustest ja surmast ning inimlikust poolikusest ja piiratusest .Äratades Kristuse surmast, on ta andnud meile sõnumi, et olles ühendatud Kristusega, on avatud meilegi tee, mis viib surmast ellu, kaduvusest kadumatusesse. Seda uskudes ja taibates, on antud kristlastele otsekui võimalus ületada aegruumi piirid ja siseneda ellu, kus ei ole enam surma. Kuigi meie surm on reaalne, ei ole see ometi lõplik ning et tema, ülestõusnu, on meiega ka sealpool surma. (Postimees 09.04.2009)

Usumees Franklin Graham ütleb, kuidas olla Jumalaga õiges suhtes, et viibida igavesti tema juures taevas. Piiblis on koht inimestest, kes tõrjusid ta tagasi, kes on sooritanud kuritegusid, mõrvanud ja põhjustanud kannatusi. Jumalal on nende jaoks koht, mida ta nimetab põrguks. (Postimees 30.05.2009)

Eelpool kajastatud tekstid annavad vastuse küsimustele, kas igavene elu on olemas. Neljas artiklis edasi antud mõtted Jeesuse Kristuse surmast ning ülestõusmisest , igavesest elust ning põrgust annavad positiivse vastuse eesmärgiks seatud küsimusele.

Vastuse edastan Jaan Lahe sõnadega: „Äratades Kristuse surmast, on ta andnud meile sõnumi, et olles ühendatud Kristusega, on avatud meilegi tee, mis viib surmast ellu, kaduvusest kadumatusesse. Seda uskudes ja taibates on antud kristlastele otsekui võimalus ületada aegruumi piirid ja siseneda ellu, kus ei ole enam surma. Kuigi meie surm on reaalne, ei ole see ometi lõplik ning et tema, ülestõusnu, on meiega ka sealpool surma“. (Postimees 09.04.2009)

3.4. Uurimistulemuste praktiline rakendamine

Kristluse kajastused ajalehtedes kujundavad lugejates kristluspilti. Antud uurimus aitab kirikutel ja kogudustel näha, kuidas meedias on kristlust kajastatakse. Selline teadmine aitab kristlaskonnal mõista missioneeritava inimese kristluspilti ning meedia olulisust kristliku sõnumi kuulutamisel. Lisaks näitab uurimus, kui oluline on kristlikel kirikutel ja kogudustel kujundada meedia vahendusel lugejate kristluspilti, vastasel juhul kujundatakse lugejate kristluspilt võhikute poolt. Traditsiooniliste kristlike kirikute misjoneerimise vahend on sõna, seega on ajakirjandus hea vahend Jumala sõna kuulutamiseks.

Uurimus viis mind arusaamisele, kui väga on vaja Eesti Kirikute Nõukogu juurde avalike suhetega tegelevat inimest, kelle ülesandeks on muuhulgas ajalehtede vahendusel lugejatega suhtlemine.

Uurimuse tulemuste abil saab kristlik kirik hinnata oma sõnumi nähtavust ajakirjandusmaastikul.

Kokkuvõte

Töö eesmärk on uurida, kas ajavahemikus 01.01.2009 – 01.05.2010 Postimehe, Maalehe ja Eesti Ekspressi poolt kujundatud kristluspilt vastab kristluspildile, mille aluseks on Apostellik, Nikaia ja Augsburgi usutunnistused ning leida vastuse küsimusele, kas eespool nimetatud ajalehtede poolt kujundatud kristluspilt annab vastuse igavese elu olemasolu kohta.

Nendest ajalehtedest otsin välja kõik kristlust kajastavad artiklid, mida analüüsin, et leida märgilise tähendusega sõnu, mis väljendavad kõige tähtsamaid mõtteid või kontseptsioone. Leitud võtmemõtetega märgistatud teemad jaotan omakorda temaatiliselt, moodustades kodeerimiskeemi. Saadud kodeerimiskeemi alusel moodustan ajalehtede poolt edastatud kristluspildi. Leitud kristluspilti võrdlen kristluspildiga, mille aluseks on kristlikud usutunnistused. Uurimistulemused esitan uurimistöö arutelu osas, milles vaatlen moodustatud kodeerimiskeemi kristlikest usutunnistustest lähtuvalt ning teen ettepanekuid uurimistulemuste praktilisteks rakendusteks.

Kasutan kristlust käsitlevate artiklite analüüsimiseks uurimismeetodina kontentanalüüsi, mida rakendan tekstiandmete sisu subjektiivseks tõlgendamiseks. Ajalehtedest otsin välja kõik kristlust kajastavad artiklid, mida analüüsin, et leida märgilise tähendusega sõnu, mis väljendavad kõige tähtsamaid mõtteid või kontseptsioone. Leitud võtmemõtetega märgistatud teemad jaotan omakorda temaatiliselt, moodustades nii kodeerimiskeemi. Saadud kodeerimiskeemi alusel moodustan ajalehtede poolt edastatud kristluspildi. Leitud kristluspilti võrdlen kristluspildiga, mille aluseks on kristlikud usutunnistused.

Nimetatud ajalehtedes, kristlike teemade kajastuste poolt loodud kristluspildi tulemuste hindamine näitab, missugune pilt kristlusest lugejateni jõuab. Saadud tulemused aitavad kristlikel kirikutel mõista nimetatud ajalehtede poolt kujundatud kristluspilti ning teha korrekture omapoolsel kristluse kajastusel.

Kristluse kajastused Eesti meedias on mitmepalgelised. Kristlusega seotud teemasid on kajastanud teoloogid, kiriku vaimulikud, ajakirjanikud, kelle kiriklik kuuluvus jääb teadmata. Suuresti on artiklites seatud kahtluse alla kristliku kiriku, pühakirja ning vaimuliku ameti autoriteet. Suurem osa kajastustest on ühiskonnas toimunud skandaalide kesksed.

Artiklite hulgas on Piiblikesksed kajastused vabakirikute esindajatelt, EELK peapiiskopi sõnavõttud, kristluse fundamentalistliku suunitlusega artiklid, teoloogilised arutlused, artiklid, mis võrdlevad mingit eluvaldkonda ja kristlust, intervjuud kirikutegelastega ning kõmulised artiklid ja uudised.

Ka erinevatel ajalehtedel on oma kajastusviis, millest lähtuvalt kristlusega seonduvat kajastatakse. Eesti Ekspressi kajastab arvamusalugusid, kurioosseid uudiseid ning kristlike üritustega seonduvat. Postimees seevastu kõmulistest uudistest teoloog Jaan Lahe ja kirikuloolase Riho Saardi artikleid ning EELK peapiiskopi läkitusi. Maalehes kajastatu on minu hinnangul, kõige kristluse sõbralikum. Postimehes ja Eesti Ekspressis ilmunud kõmuliste artiklite pealkirjad kõnelevad sündmusest kui tõest, aga pealkirja lõppu on lisatud küsimärk. Näiteks: Jumal vihkab Hollandit? Maaleht sellist odavat reklaamitrikki ei kasuta.

Kõigis kristlust kajastavatest artiklites on kesksel kohal inimene ning temaga seonduv. Vaid viies artiklis, mis on samuti inimesekesksed, kõneldakse igavikulistel teemadel ning need artiklid annavad positiivse vastuse töö eesmärkides seatud küsimustele.

Katoliku kiriku ja vabakirikute esindajad lasevad kirikul paista positiivses valguses, luteri kiriku esindajad seevastu lahkavad ajakirjanduse vahendusel kiriku siseprobleeme, heites sellega kiriku halba valgusesse.

Kristluse kajastused ajalehtedes kujundavad lugejate kristluspilti. Antud uurimus aitab kirikutel ja kogudustel näha, kuidas meedias on kristlust kajastatud, mõistmaks missuguse pildi kristlusest saab inimene ajalehete vahendusel. Selline teadmine aitab kristlaskonnal mõista meedia olulisust kristliku sõnumi kuulutamisel. Lisaks näitab uurimus, kui oluline on kristlikel kirikutel ja kogudustel kujundada lugejate kristluspilti, vastasel juhul kujundatakse lugejate kristluspilt võhikute poolt. Samuti ei tohiks meedia olla kirikusiseste kitsaskohtade lahkamise kohaks.

Summary

The objective of this study is to find out if the image of Christianity that was formed by the newspapers 'Postimees', 'Maaleht' and 'Eesti Ekspress' during the period of 1st January 2009 to 1st May 2010 is in accordance with the image of Christianity that is based on Apostolic, Nikaia' and Augsburg's confession of fate. Also it tries to find an answer for the question 'does this image of Christianity formed by these newspapers give an answer about forever life?'

I found all articles that reflect Christianity from the above mentioned newspapers and analysed them to find the key words that are expressing the most important ideas. My research method is content analysis. I created a model dividing the marked key words themes again by themes. Using this model I created an image of Christianity based on these newspapers. I then compared it with an image of Christianity that is based on the confession of fate.

Evaluating the image of Christianity formed by these newspapers gives me an outcome of what kind of image the readers of these newspapers will get. The outcome of this study helps churches to understand the image of Christianity formed by these newspapers and make changes to how the church promotes Christianity.

The reflection of Christianity in Estonian media is variable. The articles about Christianity have been published by theologians, ministers and journalists whose affiliation to the church is unknown.

Largely the articles have doubts about the authority of the Christian church, Holy Scriptures and clergy. Mostly these articles are reflections on scandals happening in society.

The articles that I have used are from representatives of 'Free churches', EELC (Estonian Evangelic Lutheran Church) Archbishop's discourse, Christian fundamental oriented articles, theological discussions, articles that are comparing Christianity to the realm of life, interviews with church officers and news from the 'yellow press'.

These articles are centred on humanity; the primary focus is about the problems between society and humanity. Only 5 articles are about eternity matters and these give a positive answer to research objectives aimed questions.

The articles that are reflecting Christianity in newspapers are forming readers' views of Christianity. This study helps churches and congregations to see how the media is reflecting Christianity, to understand the kind of image the readers are getting. Furthermore the study shows how important it is that churches and congregations should be forming the reader's image of Christianity; otherwise it would be largely formed by ignorant people. Likewise the media shouldn't be the place to dissect the churches internal problems.

Kasutatud kirjandus

- AT. 2001. – Autori teatmik. Abo L. Tallinn
- AU. 1980. - Augsburgi Usutunnistus. Kirjastus EVR Stockholm.
- DL. 1974. – Dogmadelugu II. Salumaa E. Tallinn.
- DP. 1994. – Dogmaatika põhijooned. Pöhlman H. G. Tartu Ülikooli usuteaduskond. Tartu.
- EE. 1996. – Evangeelne eetika. Võsu R. Logos. Tallinn.
- EEA. 2003. - Evangeelse eetika alused. Salumaa E. EELK Usuteaduse Instituudi Toimetised. Tallinn.
- EELUKA.1979. - Eesti Evangeeliumi Luteri usu kiriku agenda. Eesti Vaimulik Raamat. Stockholm
- KEPT. – Kristlik eetika protestantlikus traditsioonis. Beach W.
- KD.1993. - Kiriklik dogmaatika. Barth K, Tartu Ülikooli Usuteaduskond.
- KKKK. 2008. - Katoliku Kiriku katekismuse kompendium. Eesti Apostellik Administratuur
- KLPR. 1992. - Kiriku laulu- ja palveraamat. EELK Konsistooriumi kirjastus- ja infoosakond. Tallinn
- KU. 2008. - Kvalitatiivne uurimisviis. Laherand M-L. Tallinn: OÜ Infotrükk
- OEPEK.2010. - Oikumeenilise evangelisatsiooni perspektiiv Euroopa kontekstis: missioloogiline ja religioonisotsioloogiline uurimus. Kurg I. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- PÕ. 1993. - Piibliõpetus. EELK Konsistooriumi kirjastus ja infoosakond. Ockert H. Tallinn.
- RKAP. 2006. - Religiooniõpetuse käsitlemine ajalehes Postimees 2002 – 2006. Kursusetöö. Salumäe T. Tallinn: EELK Usuteaduse Instituut.
- SE. 2006. Sissejuhatus eksegeetikasse. Tashmuth R. Nõmmik U. Tallinn: EELK Usuteaduse Instituut.
- STK. 2008. Süstemaatilise teoloogia käsiraamat. Salumaa E. Tallinn: EELK Usuteaduse Instituut.
- UMEÜ. 2001.- Usklikkus muutuvast Eesti ühiskonnas. Liiman R. Tartu ülikooli kirjastus
- UTS. 1992. - Uue Testamendi sõnaraamat. Luther R. EELK Konsistooriumi kirjastus- ja infoosakond: Tallinn.
- UTTP. 1994. -Uue Testamendi teoloogia põhijooni. Lohse E. Tartu Ülikooli usuteaduskond.

VKU.1992.- Väike katekismus ja usuõpetus. Luther M. Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko, EELK Konsistooriumi kirjastuse ja informatsiooni osakond. Lahti.

ÕA. 2004. - Õigeusu alused. Püha Issidori õigeusu kirjastuselts. Tallinn 2004

ÕKSVK. 2006. - Õnne käsiraamat. Sissejuhatus Väikesesse katekismusesse. Braw C. EELK Usuteaduse Instituut.

Postimees. 08. 01. 2010. Hingekarjase vanaema palvet võeti kuulda.

Postimees 09. 01. 2009. Toomas Paul: Euroopa on varsti muhameedlik.

Postimees 24. 01. 2009. Toomas Pauli autometatekst.

Postimees 28. 02. 2009. Jaan Lahe: valimiste valu.

Postimees 08. 03. 2009. Riho Saard: kristluse ja islami dialoog.

Postimees 01. 04. 2010. Jaan Lahe: risk muutustes midagi olulist kaotada on väiksem, kui teada, mis oluline on.

Postimees 09. 04. 2009. Jaan Lahe: kas Kristus tõusis üles?

Postimees 27. 04. 2010. Ararati mäelt leiti Noa laeva jäänused?

Postimees 30. 05. 2009. Usumes Franklin Graham: Jumal päästab meid majanduskriisist. Valdur Koorits.

Postimees 11. 07. 2009. Kristlik päevakeskus aitab palve, supi ja hea sõnaga. Karin Klaus.

Postimees 14. 07. 2009. Philippe Jourdan: inimene majanduse ja ühiskonna keskmes.

Postimees 16. 07. 2009. Seagripi leviku taga on püha vesi?

Postimees 16. 07. 2009. Liiga valjuhäälnelne palvetamine viis kiriku kohtusse

Postimees 12. 08. 2009. Urmas Viilmaa: püsiväärtuste hoidmine nõuab paratamatult

Postimees 22. 08. 2009. Anu Saagim reformib kirikut.

Postimees 26. 08. 2009. Roy Strider: valgustus uusususundite mustadest päevadest.

Postimees 31. 08. 2009. Siberis on esile kerkinud uus Jeesus.

Postimees 04. 09. 2009. Ansip ja Soone: riik ja kirik peavad inimesi teenima

Postimees 13. 09. 2009. Balti nuntsius: ka paavstile tuleb jätta tema sõnavabadus.

Postimees 19. 09. 2009. Jaan Lahe: milleks on vaja religiooni?

Postimees 21. 09. 2009. Tõnu Lehtsaar: homoseksuaalsusega mittendõustuja pole veel homofob.

Postimees 09. 10. 2009. Teadlane: Jumal ei ole maailma Looja

Postimees 10. 10. 2009. Poola preester peab jumalateenistusi eesti keeles.

Postimees 28. 10. 2009. Saksa luteri kirikut hakkab juhtima lahutatud naine.

Postimees 10. 11. 2009. Vatikan liitus Maa-välise elu otsinguga.

Postimees 26. 11. 2009. Andres Pöder: usk ja kodanikutunne.

Postimees 03. 12. 2009. Homoabielude lubamine Rootsis teeb EELK murelikuks.

Postimees 05. 12. 2009. Muusikaevangelist puudutab hingekeeli.

Postimees 20. 12. 2009. Riho Saard: rahast ja Jumalast.

Postimees 22. 12. 2009. Peapiiskop: jõulud ei tohi sumbuda argipäeva hallusesse.
piiranguid.

Postimees 22. 12. 2009. Preesteri soovitus vaestele: varastage.

Postimees 23. 12. 2009. Tanel Ots: 300 aasta taguse masu õnnistus.

Postimees 24. 12. 2009. Ristivanemate ja –laste suhetes peaks olema usaldus.

Postimees 30. 12. 2009. Jumal äratas jõululaupäeval ema ja lapse ellu?

Eesti Ekspress 12. 02. 2009. Tallinnas toimub kevadel ülisuur Jumalafestival.

Eesti Ekspress 27. 02. 2010. Naine, kes korraldas vastuvõtu kodututele.

Eesti Ekspress 08. 03. 2009. Jumal vihkab Hollandit?

Eesti Ekspress 24. 03. 2009. Aids, ja kondoomid: miks paavst küll valetab?

Eesti Ekspress 28. 03. 2009. Majandusteadus kui religioon.

Eesti Ekspress 01. 04. 2009. Mart Sander: Kirik, Pedofiilia ja Harry Potter.

Eesti Ekspress 11. 04. 2009. Riik ristil.

Eesti Ekspress 26. 05. 2009. Ameeriklased palvetasid vanalinnas prostituutide eest.

Eesti Ekspress 29. 05. 2009. Lootuse Festival toob eesti kristlased kapist välja.

Eesti Ekspress 19. 06. 2008. Eestlased käivad Ameerikas surnute ülesäratamise koosolekutel.

Eesti Ekspress 03. 07. 2008. Kala päästab narkomaane.

Eesti Ekspress 18. 07. 2009. Õnne valem: Kas leidub taevalikku seksi?

Eesti Ekspress 01. 08. 2009. Madonna fännist sai Jeesuse fänn.

Eesti Ekspress 09. 11. 2009. Äkki viiks Russalka minema?

Eesti Ekspress 29. 11. 2009. Tiit Pruuli: Neist, kel pole kodu.

Eesti Ekspress 30. 11. 2009. Eesti luteri kirik muretseb Rootsi kiriku homomeelse praktika
pärast.

Eesti Ekspress 24. 12. 2009. Jõulud on pärit kaugest minevikust ja seotud pööripäevaga.

Eesti Ekspress 25. 12. 2009. Kalev Kesküla: Meie, koondatud ja koondamata
viinamäetöölised.

Maaleht 15. 02. 2010. Kirikutes algab sel nädalal suur paast. Bianca Mikovitš

Maaleht 25. 03. 2009. Paberitest järke ajavad päästeametnikud viivad vaimulikud meeleheitele. Kai Simon, Bianca Mikovitš

Maaleht 28. 03. 2010. Puud ärkavad tänasest elule. Bianca Mikovitš

Maaleht 01. 04. 2010. Küsitlus: kas saabuvad pühad on teile kiriku- või kevadpühad?

Maaleht 02. 04. 2010. Vari ja valgus. Toomas Paul.

Maaleht 02. 04. 2009. Väe võti. Toomas Paul

Maaleht 10. 04. 2009. Kõige olulisem on tulla toime laupäevaga. Ago Lilleorg

Maaleht 23. 04. 2009. Toris tähistati 666 aasta möödumist jüriöö ülestõusust. Urmas Saard

Maaleht 27. 04. 2009. Päev puhkeb nagu pung. Toomas Paul

Maaleht 04. 06. 2009. Kass puu otsas. Toomas Paul

Maaleht 23. 07. 2009. Viinamarjad on hapud. Toomas Paul

Maaleht 13. 08. 2009. Kas luteri kirik kiusab naisi ja Vana-Roosa rahvast? Tiiu Ritari

Maaleht 29. 08. 2009. Diakon Rutt Süvari: Vaimuliku amet on mehe amet. Jüri Aarma

Maaleht 30. 10. 2009. Mees kui hiiglasliku jõena kulgev mõttemaailm. David Vsevjev

Maaleht 05. 11. 2009. Elu on inimese enda meelevaldas. Toomas Paul

Lisa

Kristlust kajastavate artiklite teemad

EELK mure Rootsi kiriku homomeelsuse pärast.

30. 11. 2009. Eesti Ekspress. Eesti luterlik kirik muretseb Rootsi kiriku homomeelsuse praktika pärast.

Artiklis kajastatakse EELK muret Rootsi kiriku homomeelsuse pärast, väites, et samasooliste isikute kooselu õnnistamine või koguni laulatamine ei ole kooskõlas Piibliga. Artiklile on lisatud EELK Kirikukogu avaldus.

03. 12. 2009. Postimees. Homoabielude lubamine Rootsis teeb EELK murelikuks.

Kirjutis algab teatega EELKi murest, kuna Rootsi kirik seadis ametisse homost naispiiskopi ning hakkab laulatama homopaare. Artiklis kõneldakse Porvoo osaduskonnast kirikute vahel, mille alusel Põhjamaade ja anglikaani kirikute vahel on altari- ja kantsliosadus. Rootsi kiriku sammuga võib katkeda selline osadus EELKi ja Rootsi kiriku vahel. Pisut kajastatakse ka Eesti riigi samme partnerlusseadusega tegelemisel. Artikli lõpus on ära toodud kaks Piibli kirjakohta samasooliste suhete vastu ja üks samasooliste suhete poolt. Autor ei too välja, millise sõnaga väljendatakse armastust algtekstides, kas eeros või agape või kuidagi teisiti.

Homoseksuaalsusega mittenõustuja ei ole homode vihkaja

21.09.2009. Postimees. Tõnu Lehtsaar: homoseksuaalsusega mittenõustuja pole veel homofob.

Religiooni- ja suhtlemispsühholoog Tõnu Lehtsaar esitab mõningaid homoringkondade väiteid ja püüab põhjendada, miks tal on neid raske mõista. Nendeks teesideks on, et homoseksuaalsus on kaasasündinud, homoseksualismi mitte heakskiitmine tähendab homode hukkamõistmist ja vihkamist, homoseksuaalsus on sama loomulik kui vasakukäelisus, homoseksuaalid on tavalised inimesed ning ei sega kedagi. Nende väidete põhjal arutledes ütleb autor, et homoseksuaalid muudavad meie arusaama inimeseks olemisest tervikuna ning oluline on inimese kui liigi püsima jäämine.

Ülestõusmispüha - kevadpüha või kirikupüha

1.04. 2010. Maaleht. Kas saabuvad pühad on inimesele kiriku- või kevadpühad?

Artiklis kõnelevad Tõnu Oja, Hugo Hiibus, Enn Tarto, Maret Maripuu ja Imbi Paju sellest, kas nendele on ülestõusmispühad kiriku- või kevadpühad. Küsitletavad arutavad eelpool nimetatud küsimuse üle. Kaks ütlevad, et eelpoolnimetatud pühad ei ole kirikupühad. Kaks ei vastanda kevad- ja kirikupüha ülestõusmispühades. Üks ütleb, et pühad on kirikupühad.

Rumal paavst, kes arvab, et kondoomid ei aita AIDS-i levikut tõkestada.

24.03. 2009. Eesti Ekspress. AIDS surm ja kondoomid: miks paavst küll naerab?

Autor kritiseerib paavsti Kamerunis peetud kõne eest, milles paavst väidab, et ainus tõhus tee võitlemaks AIDS-iga on seksuaalsuse humaniseerimine uute käitumisviisidega, milleks on seksuaalsuse vaimne ja inimlik uuenemine. Artikli autor hurjutab kirikupead lolluste väljaütlemises, jäädes ise aga seisukohale, et tee AIDS-i leviku tõkestamiseks on kondoomide kasutamise propageerimine. Autor ei tõstata kordagi üles küsimust truudusest, Jumala sõnale kuuletumisest, seksuaalkäitumise muutumist, seades sellega maailmakeskmeks inimese oma arvamusega, mitte jumaliku autoriteedi.

Lootusefestivali väeliskus

Evangeeliumi kuulutus Eestis on kirikusisene

29.05.2009. Eesti Ekspress. Lootuse festival toob Eesti kristlased kapist välja.

Artiklis kõneldakse Lootuse festivali kordaminekust, kui usuteost ning korraldustiimi võimekusest ja väeliskusest. Senine sajandite pikkune evangeeliumi kuulutus on autori sõnul olnud kirikute sisene, mis festivaliga liigub nüüd meediasse ja tänavatele. Kreatuuride ja vägedega toimetamine on omane maausule. Artiklis on näha maagia ja religiooni sünteesi, milles keskmeks ei ole mitte Jumal, vaid temalt saadud vägi, millega inimene toimetab.

Naisvaimulike tagakiusamine EELK-is

13.08.2009. Maaleht. Kas luteri kirik kiusab naisi ja Vana Roosa rahvast?

Selles artiklis on läbivaks jooneks naisvaimulike tagakiusamine luteri kirikus. Vana Roosa rahva kiusamisest juttu ei ole. Artiklis kurdavad mõned kiriku teenistuses olevad naised, et meesvaimulikud ei suhtu nendesse kui võrdsetesse. Kirjutises ei tooda välja põhjendusi, miks paljud kirikud ei ordineeri naisi, on vaid öeldud, et katoliku, õigeusu ja mõned luteri kirikud naisi ei ordineeri. Artikkel kõneleb vaenust aga ei anna põhjendusi ega lahendusi.

Naine vaimulikuametis

Piibel on suhteraamat

Surm – ühest dimensioonist teise minek

29. 08. 2009. Maaleht. Diakon Rutt Süvari: vaimuliku amet on mehe amet.

Intervjuu naisdiakoniga, kes ütleb, et vaimuliku amet on mehe amet. Ütleb veel, et Uues Testamendis keelatakse naistel vaimuliku ametit pidada, samas aga väidab, et Paulus, kes niiviisi kirjutas, lähtus oma aja kontekstist ja tollastest arusaamadest. Küsimusele, mis on surm, vastab Süvari, et see on üleminek ühest dimensioonist teise ning see pole midagi hullu. Veel lisab ta, et kes on head teinud, lähevad Jumala juurde.

Naispiiskop

Kiriklik abielulahutustseremoonia

28.10.2009. Postimees. Saksa luterlikku kirikut hakkab juhtima naine.

Lugu sellest, et Saksamaa protestantliku kiriku juhiks sai naine. Artiklis kirjutatakse, et piiskop lahutas kahe aasta eest oma abikaasast, kellega on neli last. Veel on pärvinud piiskop tähelepanu sellega, kui tegi ettepaneku hakata korraldama kiriklikke lahutustseremooniaid, et inimestel oleks kergem lahkuminekut üle elada. Samas aga keelab Jumala enda poolt kokkupandut lahutada.

Varguse propageerimine preestri poolt

22. 12. 2009. Postimees. Preestri soovitus vaestele: varastage.

Suurbritannias asuva kiriku preester soovitas pühapäeval peetud jumalateenistusel vaestel praeguses majanduslanguses lihtsalt suurde ostukeskusesse varastama minna, kuna nemad manipuleerivad hindadega ja ostjatega. Politsei mõistis üleskutse hukka.

Jumal lunastab inimese võõrdumisest

Kirik peaks pakkuma kõigile sihtgruppidele midagi

Unifitseerimine kirikus on ohtlik

Kristlasi on Eesti ühiskonnas tillukene hulk

Ülestõusmispühade sõnum – surm ei ole lõplik ning elu on võitnud surma

01.04.2009. Postimees. Jaan Lahe: risk muutustes midagi olulist kaotada on väiksem, kui teada, mis oluline on.

Artikkel algab tõdemusega, et kogu ristiusu sisu saab taandada paarile keskse tähendusega sõnumile. Näiteks, et on olemas Jumal, kes on kogu olemise alus; inimene on võõrdunud

Jumalast ja iseendast; Jumal ilmutab end erilisel viisil Kristuses, et lunastada inimene võõrandumisest ja lõhestatusest. Kõik muu selle kõrval on teisejärguline, suhteline ja diskuteeritav. Homoseksuaalsete inimeste laulatamine ei kuulu ristiusu keskse sõnumi hulka.

Kirik peaks pakkuma midagi kõigile erinevatele sihtgruppidele, ka intellektuaalselt mõtestatud ristiusukäsitlust. Autor näeb suurt probleemi kirikus toimivas unifitseerimisprotsessis, mis avaldub uue jumalateenistuse korra pealesurumises kogudustele. Kristlik fundamentalism, see tähendab ristiusu ajaloolist ja inimlikku aspekti eitav ristiusukäsitlus, on kirikus pead tõstnud. Autor loodab, et tänapäevasele mõtlemisele avatud teoloogide tulekuga kirikusse ei saa fundamentalistlik tiib võitu.

Kristuse ülestõusmisest kõneldes ütleb autor, et ülestõusmise aspekt on surm. Teadmine surma pidevast kohalolust küll ängistab, kuid ülestõusmispühade sõnum on, et surm ei ole midagi lõplikku, et elu on võitnud surma. Autor väidab, et kristlased moodustavad Eesti ühiskonnas tillukese vähemuse.

Jumal ei ole looja

1. Moosese raamat on valesti tõlgitud

09.09.2009. Postimees. Teadlane: Jumal ei ole maailma looja.

Kirjutis Vana Testamendi asjatundja, professor Wolde uurimusest, milles ta analüüsis algupäraseid heebreakeelseid tekste ja pannes need Piibli kui terviku konteksti, leidis, et 1. Moosese raamatut on valesti tõlgitud. Wolde arvates mitte Jumal ei loonud, vaid Jumal eraldas maa taevast ja vetest. Uuriija arvates oli maa juba olemas, kui Jumal saabus. Artikli lõppu on lisatud, et Wolde sõnul ei pea traditsiooniline arusaam, et Jumal on looja, enam paika.

Seagripi levikus on süüdi püha vesi

16. 17. 2009. Postimees. Seagripi leviku taga on püha vesi?

Kirjutis Briti piiskopi arvamusest, et seagripi leviku taga on kirikute püha vesi. Samas soovib piiskop kirikuõpetajatel jutluse ajal kanda steriilseid kindaid, põlle ja näomaski.

Jumal äratab koosolekutel surnuid

Jeesus mitte ainult ei jutlustanud, vaid ka tervendas ja ajas välja kurje vaime

Seni on koguduses puudu vägi

Kõige olulisem on meelearandus ja patutunnistus

19.06.2009. Eesti Ekspress. Eestlased käivad Ameerikas surnute ülesäratamise koosolekutel.

Florida osariigi Lakelandis korraldatud palvekoosolekute juht Todd Bendlei läbi saavad inimesed terveks mitmesugustest haigustest. Aset leidnud sündmusi kommenteerivad erinevate koguduste juhid. Artiklis arutletakse missugune vaim juhib palvekoosolekuid, kuid tuuakse ka välja oluline punkt kristliku sõnumi sisust, milleks on meelearandus ja patutunnetus.

Vihkav Jumal

08.03.2009. Eesti Ekspress. Jumal vihkab Hollandit?

Lühike kirjutis Kansase osariigis tegutsevast baptisti kiriku homo, juutide, moslemite ja Ameerika Ühendriikide vihkajalikkusest.

Palvetamine viis kohtusse

16.07. 2009. Postimees. Liiga valjuhäälnel palvetamine viis kiriku kohtusse.

Kirjutis Vaikses ookeanis asuval Samoa saarel toimuvast tülist kohaliku hotelliomaniku ja kohaliku koguduse vahel. Nimelt andis hotelliomanik koguduse kohtusse, kuna seal palvetatakse liiga valjusti.

Uus Jeesus

31.08. 2009. Postimees. Siberis on esile kerkinud uus Jeesus.

Lugu Venemaal Siberis esilekerkinud endisest liiklusmiilitsast, kes peab end uueks Jeesuseks. Loos on ära toodud, et Venemaa õigeusu kirik süüdistab meest oma järgijate ärakasutamises.

Noa laev leitud

27.04.2009. Postimees. Ararati mäelt leiti Noa laeva jäänused?

Lugu sellest, et Hiina ja Türgi kristlikest arheoloogidest koosneva meeskonna arvates võisid nad Ida-Türgist Ararati mäelt leida Piiblis mainitud Noa laeva jäänused. Pealkiri sõnastus viitab tõsiasjale, et leiti Noa laeva jäänused.

Vana Testamendi nuhtlused olid hoopis looduskatastroofid

1.04.2010. Postimees. Egiptuse nuhtlused olid tegelikult looduskatastroofid.

Lugu sellest, et arheoloogid arvavad olevat leidnud tõendeid Vanas Testamendis kirjeldatud nuhtluste kohta. Nuhtluste puhul võis tegemist olla looduskatastroofide ja nende tagajärgedega. Artikkel jätab mulje koos pealkirjaga, nagu Piibel valetab ning teadlased avastasid tegelikud nuhtluste põhjused. Autor ei lükka ümber nuhtlusi, küll aga arvab nuhtlused olevat mitte nuhtlused, aga hoopiski katastroofid. Vahet pole, nimetame neid Vanas Testamendis kirjeldatud nähtusi nuhtlusteks või katastroofideks. Artikkel väljendab kirjeldatud teema sisu mittemõistmisest.

Maavälise elu otsingud

10. 10. 2009. Postimees. Vatikan liitus Maa-välise elu otsingutega.

Kirjutis Vatikani Teaduste Akadeemia astrobioloogia alasest konverentsist, mille peateemaks on maavälise elu otsingud. Vatikani juhtide sõnul tuleb uurida, kas tulnukateemat saab siduda Jumala ja Piibliga.

Jumal äratas ema ja lapse ellu

30. 12. 2009. Jumal äratas jõululaupäeval ema ja lapse ellu?

Artikkel kõneleb USA Colorado Springsis jõululaupäeval juhtunud imest, kui surnuks peetud sünnitaja ja ta laps uuesti ellu ärkasid. Lapse ja naise surmast isale teatamise järel palvetas isa poolteist tundi, mille käigus ema ja laps ellu ärkasid.

Päästeamet viib vaimulikud meeleheitele

25.03.2009. Maaleht. Paberitest järge ajavad päästeametnikud viivad vaimulikud meeleheitele.

Artiklis põhjendavad mõlema poole esindajad oma seisukohti. Kiriku esindajad kõnelevad Päästeameti nõudmistest kirikutele ning Päästeameti esindaja omakorda põhjendab kirikule tehtud ettekirjutiste vajalikkusest.

Kirik peab inimesi raskel ajal toetama

Kirikute taastamise programm

Väärtuskasvatus

Kaplaniteenistus

4.09. 2009. Postimees. Ansip ja Soone: riik ja kirik peavad inimesi teenima.

Ülevaade Eesti Kirikute Nõukogu ja peaministri kohtumisel kõneks tulnud teemadest. Teemadeks olid inimeste toetamine majanduslikult raskel ajal, kirikute taastamise programm, kaplaniteenistus, väärtuskasvatus ja religiooniõpetus koolis.

Eetilised normid on majanduse ja ühiskonna alus

Miks peaks kirik võtma sõna teemadel, mis ei puuduta religiooni või igavest elu?

14.07.2009. Postimes. Philippe Jourdan: inimene majanduse ja ühiskonna keskmes.

Artiklis tõstatab piiskop üles küsimuse, miks peab kirik võtma sõna teemadel, mis ei puuduta religiooni või igavest elu. Samas tõdeb, et maailmas toimuvad kriisid on eetiliste puuduste tulem.

Eesti katoliku kiriku piiskop arutleb majanduskriisi teemadel läbi paavst Benedictus XVI ringkirja. Jourdani sõnade kohaselt ületab paavst ringkirjas traditsioonilisi barjääre avaliku ja eraelu vahel, majanduse, sotsiaalelu ja kultuurielu vahel, bioetika, ärieetika ja poliitika vahel. Jourdani arvamuse kohaselt on majanduskriisi põhjustanud inimene ise, maailma majandus ja ühiskondlik kord vajavad palju enam kui uusi seadusi, nad vajavad eetiliste normide ausse tõstmist.

Kodanikuks olemine läbi usu Kristusesse

Kodanikutunne on saavutatav läbi iseenese puhtuse

26.11.2009. Postimees. Andres Põder: usk ja kodanikutunne.

EELK peapiiskop kõneleb artiklis kodanikuks olemisest, riigist, perekonnast läbi Jumala sõna, küll aga ei anna kindlaid, käegakatsutavaid juhiseid toimimiseks. Artikkel ei kritiseeri ega halvusta kedagi ega midagi. Väärtustab traditsioonilist abielu. Jääb mulje nagu autor eeldaks, et lugeja tunneb pühakirja, kuna kasutab katkeid Piibli tekstidest. Kodanikutunne on, autori sõnul, kogetav puhtuse loomisel iseendas ja inimsuhetes.

Lootuse festivalil esinejate maailmamõjukus

12.02.2009. Eesti Ekspress. Tallinnas toimub kevadel ülisuur Jumalafestival.

Ilmunud artikkel annab ülevaate Lootuse festivali toimumise mõttest, eesmärkidest ja toimuvast. Kirjutises rõhutatakse esinejate maailmamõjukust. Näiteks astuvad üles sadadele miljonitele inimestele evangeeliumi kuulutanud, kümnet USA presidenti usuasjades nõustanud ning maailma mõjukamate inimeste hulka arvatud isik, Grammy auhinna mitmekordne laureaat ja gospelmuusika superstaar ning maailma kiireim kitarrimängija. Artikkel rõhutab festivali suursugususele ja esinejate mainekusele.

Eesti kristlane on kapis

Kunagisest pärist suursuguseks kristlaseks

29.05.2009. Eesti Ekspress. Lootuse festival toob eesti kristlased kapist välja.

Festivali tiimi tutvustav artikkel. Kõneldakse tiimis osalejate suursugususest ja vahvusest, kellest osad olid kunagi pärid. Artikli peamine väide on, et seoses Lootuse festivaliga tulevad Eesti kristlased kapist välja.

Paavst näitab kondoomikriisis rumalust

24.03.2009. Eesti Ekspress. Aids, surm ja kondoomid: miks paavst küll naerab?

Ann-Mari Penu valab oma meelepaha paavsti vastu ja küsib, miks paavst valetab oma jüngritele, et kondoomi kasutamine suurendab AIDSi probleemi. Artikkel on tulvil meelepaha paavsti ja kristliku kiriku vastu, nimetades paavsti sõnu lolluseks ning tegusid kuritahtlikeks.

Kombetalitus, kui kiriku äri ja võimuambitsioon

Võidusammas on luteri kiriku avalikku ruumi usurpeerimine

09.11.2009. Eesti Ekspress. Äkki viiks Russalka minema?

Sõnavõtt kiriku ja riigi koostöö teemadel. Artikkel algab sammaste kukutamise ja püstitamise teemaga, mis läheb üle pahameeleks Vabadussamba risti kujundi vastu, kuna see sümboliseerib luteri kiriku avalikku ruumi usurpeerimist. Autor peab enda sõnade kohaselt läilaks kiriku trügimist riigikirikuks ning igasugu vimplite ja putkade sisseõnnistamist. Veel väidetakse kirjutises, et lepliku lihtsureliku jaoks on kiriku riitused lihtsalt kombetaitmise, aga kiriku jaoks on pelgalt äri ja võimuambitsioonide rahuldamine. Veel hurjutatakse kristluse ja rahvusluse kombinatsiooni. Artikkel lõpeb soovitusel teisaldada Kadriorust Russalka, mis paneb sambasõjale punkti.

Kirik on aegunud

Piiskopid ja pastorid on huvitatud vaid privileegidest ning kirikukümnisest

Uus Luther – Anu Saagim

22.08.2009. Postimees. Anu Saagim reformib kirikut.

Tänapäeva kirik on mugandunud ja aegunud, väidetakse artiklis. Viimati pakkus kirik laiadele rahvamassidele huvi 1990 aastate alguses, kui jagati nänni ja riideid. Piiskopid ja pastorid on huvitatud vaid ametikohtade ja privileegide säilitamisest ning kirikukümnise taastamisest, seisab artiklis. Aastal 1517. mõistis õllevines Martin Luther katoliku kiriku hukka just silmakirjalikkuse ja vagatsemise pärast. Tänapäeval on tulnud uus Luther, Anu Saagim, kes naelutas Kirikuelu saates kiriku häbiposti silmakirjalikkuse ja võltsmoraali tõttu ning leidis, et jutlused on igavad ning kirikukontsertide piletid pensionäridele kallid.

Palve prostituutide eest ja poiste eest, et neid ei nakataks vanemate meeste pisik naisi vääriti kohelda

26.05. 2009 Eesti Ekspress. Ameeriklased palvetasid vanalinnas prostituutide eest.

Uudiskiri sellest, kuidas Ameerika baptistid palvetasid Tallinnas töötavate prostituutide ja jalgpalli mängivate poiste eest, et neid ei nakataks vanemate meeste vääritu naiste kohtlemise pisik. Jääb lahtiseks, kas kõik mehed on sellest pisikust nakatunud või ainult prostituutide teenust kasutavatel meestel on pisik küljes?

Seksuaalsuhetest Piibli valgusel

18.07.2009. Eesti Ekspress. Õnne valem: Kas leidub taevalikku seksi?

Artiklis kõneldakse humoorikalt seksuaalsuhetest läbi Piibli, Koraani ja Toora õpetuste.

Jõulude kommetest

24.12.2009. Eesti Ekspress. Jõulud on pärit kaugest minevikust ja seotud pööripäevaga.

Kirjutis annab ülevaate talvise pööripäeva päritolust eri usundites ja kultuurides. Artikkel kõneleb kommetest ning ei ole kiriku ja ristiusuvaenulik.

Vaikse nädala sündmused Jeesuse ajal

Isikliku pöördumise vajalikkus

Kristuse surnuist äratamine on võti meie probleemide lahendamiseks

10.04.2009. Maaleht. Kõige raskem on tulla toime laupäevaga.

Piibellik ülevaade vaikle nädala sündmustest, mis on edasi antud tänapäeva inimese maailmapilti arvestades. Mõtisklus rõhutab isikliku pöördumise vajalikkust. Kirjutis puudutab tänapäeva inimese probleeme läbi Jeesuse aegse vaikle nädala sündmuste ning pakub nendele ka lahendusi. Autoriks EKNK piiskop Ago Lilleorg.

Usuoptimism on tervendav

22.12.2009. Postimees. Peapiiskop: jõulud ei tohi sumbuda argipäeva hallusesse.

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Andres Põder pöörab jõululäkituses tähelepanu jõulusõnumi tervendavale jõule ning soovib kõigil hoida kõrgel oma usuoptimismi lippu.

Paast

15.02.2010. Maaleht. Kirikutes algab sel nädalal suur paast.

Artikli alguses kõneldakse viiel real paastu sisust, ülejäänud tekst keerleb ainult toidu ümber.

Jeesuse ülestõusmine on teaduslikult tõestamata

Jeesus on vägi, mis mõjutab inimsüdameid

Jeesuse surnukeha taaselustumine ülestõusmisel on naiivne fundamentalistlik ristiusukäsitlus

Kristuses on tee surmast ellu avatud

9.04.2009. Postimees. Jaan Lahe: kas Kristus tõusis üles?

Jaan Lahe mõtisklus ülestõusmispühadest. Autor kõneleb ülestõusmispühade keskmest, Jeesuse ülestõusmisest kui teaduslikult tõestamatust sündmusest, millesse saab ainult uskuda. Samas ei ole Jeesus ajaloohämarusse vajunud tegelane, vaid praegugi tegus inimsüdame mõjutaja. Autor ütleb, et kristlased moodustavad Eesti ühiskonnas väikese hulga. Autor nendib, et ristiusk on lunastusreligioon, mitte moraaliõpetus. Autor toob välja Jeesuse ülestõusmisest erinevaid versioone, mis kõnelevad Jeesuse varjusurmast ja ära varastamisest. Autori arvates on Jeesuse surnukeha taaselustumine ülestõusmisel naiivne fundamentalistlik ristiusukäsitlus. Jeesuse surnuist ülestõusmisel on oluline sündmus ise. Paljud inimesed usuvad Jeesuse ülestõusmist seepärast, et ülestõusnu mõjutab praegu nende elu. Jeesus ilmutab end meis kui vägi, mis muudab meie elu uueks.

Islamistlikus Euroopas kaob konflikt islami ja kristluse vahel

09.01.2009. Postimees. Toomas Paul: Euroopa on varsti muhameedlik.

Viide Vikerraadios antud intervjuule, milles Toomas Paul selgitab välispressis avaldatud Muhamedi pilapiltide taustal Euroopa muhameedlikku tulevikku. Euroopas kaob selle tulemusel konflikt kristluse ja muhameedluse vahel, aga asemele tulevad konfliktid šiitide, sunniitide ja vahhabiitide vahel.

Religioonide tõveks on võim

Religioonide vahelist dialoogi saavad pidada mittefundamentalistid

08.03.2009. Postimees. Riho Saard: kristluse ja islami dialoogist.

Teoloogiadoktor arutleb kiriku jaoks tüütust ja kallist dialoogist islamiga, kuid mis on kaugemas perspektiivis parim meetod rahu saavutamiseks islamiga. Seal, kus religioon on seotud poliitikaga, mis ei aktsepteeri multikultuursust, on religioon avatud fundamentalismile. Religioonide vahelist dialoogi saavad pidada ainult haritud, mittefundamentalistlikud inimesed. Artikkel kannab mõtet, et ehtne kristlus ja ehtne islam ei oma poliitilist võimu, mis on religioonide tõveks.

Sander: Pedofiil valib eos oma tegevusareeniks katoliku kiriku

01.04.2010. Eesti Ekspress. Mart Sander: kirik, pedofilia ja Harri Potter.

Artiklis arutleb Mart Sander kiriku ja kirikus ilmnenud pedofilia teemadel. Kirjutises ei halvusta Mart Sander kirikut, pigem kaitseb, väites pedofilia olevat pahe, mille eest ei ole mitte üksi institutsioon kaitstud. Veel arvab Sander, et mitte katoliku kirik tsölibaadi nõudega ei ajenda inimest pedofiiliale, vaid potentsiaalsed pedofiilid valivad juba eos oma tegevusareeniks katoliku kiriku, mis sajandeid on tegelenud laste ja orbudega.

Armumine Jeesusesse

01.08.2009. Eesti Ekspress. Madonna fännist sai Jeesuse fänn.

Lugu 29. aastasest naisest, kes alguses oli pühendunud Madonna fänn ning kellest sai Jeesuse fänn.

Vabariigi aastapäeva vastuvõtt kodututele Olevistes

27.02.2010. Eesti Ekspress. Naine, kes korraldas vastuvõtu kodututele.

Kirjutis kaitseministri poliitnõunik Riina Vändrest, kes jagab Oleviste kirikus kodututele toitu ja riideid. Artikkel kõneleb Riina Vändre tööst kodututega.

Kirikuõpetaja kogudusest, inimestest ja iseendast

08.01.2010. Postimees. Intervjuu Tartu Peetri koguduse õpetaja Kalle Mesilaga.

Kajastavate teemade hulgas on kirikuhoone remont ja renoveerimine, oreli restaureerimine, preestri ja kirikuõpetaja nimetused, homopaaride laulatus, Jumala kirjutamine suure algustähega lause sees, pere, isiklik elu.

Eesti kodudes on jõulude sisu kadunud

Muusikaevangelist

5.12. 2009. Postimees. Muusikaevangelist puudutab hingekeeli.

Lugu soomlannast, kes on kaksteist aastat elanud Eestis misjonärina. EELK misjonikeskuse juhatajana on Kristi Malmi musikaalne ning lauluarmastaja inimene.

Usk kasvab üles inimese südames

10.10.2009. Postimees. Poola preester peab jumalateenistusi eesti keeles.

Artikkel kõneleb Dominiiklaste ordu preestrist, Isa Arturist, kes on rahvuselt poolakas. Isa Artur kõneleb oma elust, oma kutsumuse leidmisest. Ta ei pea probleemiks, et kirikus käivad pigem vanema põlvkonna esindajad ning arvab, et noorem põlvkond peab Jumalaga suhtlemist abstraktseks, kuna Jumala otsimine käib üle põlvkonna. Kiriku ja usu juurde pöörduvad tema arvates just need inimesed, kellel on juhtunud õnnetus.

Toomas Paul

24.01. 2009. Postimees. Toomas Pauli autometatekst.

Toomas Pauli autobiograafilise raamatu tutvustus. Artikkel kajastab Toomas Pauli raamatus käsitletud teemasid. Veel tutvustab artikkel Toomas Pauli enesekohast vaatlust läbib elu ja ümbritsevate nähtuste analüüsi.

Majanduskriis viinamäetöölise mõistujutu valgusel

25.12.2009. Eesti Ekspress. Kalev Kesküla: meie koondatud ja koondamata viinamäetöölised.

Artikkel algab Matteuse evangeeliumi 20. peatüki kuuteistkümnese esimese salmi tsiteerimisega. Edasi analüüsib autor, mida tähenduslikku on selles loos meie ühiskonnale. Kahel korral ütleb autor, sobitades tähendamissõna meie ühiskondlikku konteksti, et küllap tahtis Jeesus sellega meile öelda seda või teist. Kahel korral aga on autor kindel, et Jeesus

tahtis meile öelda just seda, mida autor arvas. Lõpus ütleb autor siiski ,et meie kõik oleme viinamäetöölised.

Majandus kui religioon

Vaimulikkond võtab pigem üle uue usu kui loobub töökohast

28.03.2009. Eesti Ekspress. Majandusteadus kui religioon.

Autori väite kohaselt on majanduskriis ja religioon võrreldavad. Vabaturumajandust ja riikliku sekkumisega majandust võrreldakse kirikliku organisatsiooniga. Artiklis vaadeldakse tänapäeva majandust ja majanduskriisi läbi kirikliku struktuuri ning kasutatakse sealjuures religioosseid termineid. Lõpuridades ütleb autor, kirikuloole ja majanduse ajaloole viidates, et vaimulikkond ja kapitali omaja võtavad pigem üle uue usu, kui oma töökohast loobuvad. Artikli viimased read näitavad autori marksistlikku eluhoiakut, milles majandus on ühiskonna toimemehhanismi alus religiooni ees.

Majanduskriis on ahnuse tagajärg

Usk Jeesusesse aitab vältida majanduskriisi

Eesti inimesel on südames tühjus, väidab Ameerika usumees

Jumala juures saab viibida igavesti

Jumala hülgajad ja mõrvarid kannavad karistust põrgus

30.05.2009. Postimees. Usumees Franklin Graham: Jumal päästab meid majanduskriisist.

Intervjuu Lootusefestivali peaesineja Franklin Grahamiga majanduskriisist ja Jumalast. Graham väidab usutluses, et maailm on kriisi sattunud ahnuse tõttu. Ainult inimsüdame muutmise läbi, mis saab toimuma uskudes Jeesusesse Kristusesse, saab majanduskriise vältida. Eestist kõneldes väidab Graham, et Eesti inimestel on südames tühjus. Selline väide on üldistus, mis tugineb pelgalt Grahami isiklikule arvamusele. Veel väidab Graham, et inimesed tahavad teada, kas elus on veel midagi ning kas Eesti inimesed on millestki ilma jäänud. Franklin Grahami asetab Jumala hülgajatega põrgus sama karistust kandma ka isikud, kes on sooritanud suuri kuritegusid, mõrvanud ja põhjustanud kannatusi. Küsitleja küsimusele, et mis minust saab, kui minu usk Jeesusesse on vankumatu, olen samas halb inimene ja tapan inimesi Jumala nimel, vastab Graham , et inimene, kes käib Jeesuse jälgedes, ei tapa.

Omakeelne pühakiri on aidanud eesti keelel säilida

23.03.2009. Postimees. Tanel Ots: 300 aasta taguse masu õnnistus.

Ida-Harju praost Tanel Ots kirjutab eesti keele maailma keelte eliiti kuulumisest. Ots kirjeldab eestikeelse piibli tähtsusest eesti keele arengus. Omakeelne pühakiri on Otsa sõnade kohaselt see, mis läbi raskete ajalookäikude on aidanud keelel säilida. Praegune majanduskriis annab võimaluse teisiti kohanduda eluga ning toetuda Piibli alusele rajatud keelele.

Paralleel Kolgataga ja 1940. aastal Eesti riigi äraandmise vahel

11.04.2009. Eesti Ekspress.. Riik ristil.

Mõtiskluses tõmmatakse paralleel Jeesuse ristisurma ja ülestõusmise ning Eesti riigi vahel. Pilte ja lugusid Jeesuse äraandmisest, surmast, kannatustest toob autor Eesti Vabariigi äraandmisesse ja okupatsiooni. Kirjutis toob esile sõnumi Jumala armust, kes sai inimeseks, et inimest lunastada. Küll aga ei seleta autor lähemalt, mis tähendab lunastus. Autor samastab lunastuse pälvimise Kristuse tee järgimisega, mis viib Kolgatale.

Inimese valikuvabadus ning välistegurite mõju valikuvabadusele

28.02.2009. Postimees. Jaan Lahe: valimise valu.

Jaan Lahe arutleb teemal, kuivõrd vaba on inimene või ühiskond midagi valima. Miks üks või teine võimalus teoks sai ning kui palju mängis seal juures rolli juhus? Kuivõrd sõltuvad inimese või riigi valikud naabritest? Kui palju juhib inimene ise oma elu ja kui palju kujundavad seda inimesest sõltumata tegurid? Neid küsimusi vaatleb religiooniteadlane läbi ajaloo, kultuuri, usundiloo. Lõpetades oma loo usust inimese muutumisse ning võimest tõusta kõrgemale ümbritsevatest oludest.

Usund kui keeleline märgisüsteem

Religiooni ülesanne – tegeleda inimese eksistentsiaalsete küsimustega

19.09.2009. Postimees. Jaan Lahe: milleks on vaja religiooni?

Essee on pühendatud Pille Valgu mälestuseks. Kirjutises arutleb Lahe religiooni koha üle ühiskonnas. Tema sõnul on iga usund kui märgisüsteem, mida võiks võrrelda mõne keelega. Nii keeltel kui usunditel on sarnased struktuurielemendid, mille abil saab keelt ja usundit võrrelda. Arutluste käigus jõuab autor tõdemuseni, et religiooni ülesanne on tegeleda inimese eksistentsiaalsete küsimustega.

Kristlik hoolekanne – palve, supp, hea sõna

11.07.2009. Postimees. Kristlik päevakeskus aitab palve, supi ja hea sõnaga.

Lugu Pärnu Shalomi Abikeskuse tööst kodutute, töökaotanute ja eluga puntrasse jooksnute seas. Pärnu Shalomi Abikeskus on kristlik abiorganisatsioon, mis tegutseb Pärnu linnas ja Pärnu maakonnas.

Sotsiaaltöö kirikus\ kogudustes

29.11. 2009. Eesti Ekspress. Tiit Pruuli: neist, kel pole kodu.

Tiit pruuli arutleb lastekodulaste kasuperede ja tugiisikute rolli ja vajaduse üle riigis. Samuti vanglast vabanenute, kodutute, narkomaanide tugisüsteemi vajalikkuse üle. Hr. Pruuli toob välja kirikute suure panuse eespool nimetatud riskigruppide abistamisel, loetledes Tallinna kirikuid ja kogudusi, kes tegelevad aktiivselt sotsiaaltööga.

Sõnajalgade kontsertidel ei ole Jumal halli habemega taat, kes karistab sõnakuulmatuid

09.12. 2009. Postimees. Sõnajalgade laul rõõmustab taevaisa.

Artikkel tutvustab Sõnajalgade kontserttuuri ajakava, laulude sisu ja kontserttuuri eesmärke.

Ristisõda materialistliku tarbimisühiskonna vastu

Surmapattude: ahnus, iharus, uhkus, kadedus, viha aplus, laiskus kõrval on ka sotsiaalpatud: tarbimishullus, röövkapitalism, keskkonna saastamine jne.

Uususund on usk kaubamärgi jõusse

26.08.2009. Postimees. Roy Strider: valgustus uusususundite mustadest päevadest.

Artikkel toob välja katoliku kiriku seitsme surmapatu, milleks on uhkus, ahnus, iharus, kadedus, viha, aplus, laiskus kõrval ka apostelliku patukahetsusameti kohtunik piiskop Gianfranco Girotti väljaöeldud seitse sotsiaalpatu, mis ei tee kahju mitte ainult üksikisikule, vaid tervele ühiskonnale. Keskkonna saastamine; sotsiaalne ebavõrdsus, mis tekitab juurde vaesust või on põhjustatud rikkuse või kapitali koondumisest väikese grupi kätte; geeni muundamine; moraalselt kaheldavad teaduslikud eksperimendid; uimastite tarbimine või nendega äritsemine ning abort ja pedofiilia. Paavst ise lisas veel hedonismi ja tarbimishulluse. Ka korporatsioonipõhine kapitalism ja piirideülene reostus lisati pattude nimekirja. Autori arvates on kirik läinud ristosõtta materialistliku tarbimisühiskonna vastu. Autori arvates selline ristosõda koondab vanu religioone ning sunnib neid koostööle üksteisega. Vanade religioonide vastaseks saavad uusususundid, mis püüavad inimeste, korporatsioonide ja valitsuste poolt loodud keskkonda või ühiskonda kõiksuseliseks pöörata. Tänapäeva jumalustega sarnanemine

kuulub uususundite juurde. Püha Tooli ootab ees raske võitlus, aga üleilmne majanduskriis töötab kapitalistlike uususundite vastu, andes võimaluse valgustuseks ning usuvahetuseks.

Püsiväärtuste hoidmine kirikus nõuab piiranguid

12.08.2009. Postimees. Urmas Viilmaa: püsiväärtuste hoidmine nõuab paratamatult piiranguid.

Püha Vaimu kirikus asetleidnud sündmustest ajendatuna kõneleb Urmas Viilmaa kirikus olevatest kirjutatud ja kirjutamata seadustest, mis kaitsevad kiriku pühadust ja muinsuskaitselisi väärtusi.

Katoliku kirik alus on truudus ja armastus Jeesuse vastu

Vatikani diplomaatia eesmärk on rahu propageerimine

Rahu on Jumala loodud inimese põhiõiguste austamine

Katolikul kirikul pole vaenlasi

Katoliku kiriku huvi keskmeks on inimene ning tema Jumala juurde juhtimine

13.09.2009. Postimees. Balti nuntsius: ka paavstile tuleb jätta tema sõnavabadus.

Intervjuu katoliku kiriku Baltimaade nuntsiuse peapiiskop Luigi Bonazziga. Intervjuus kõneldakse katoliku kiriku poliitilistest huvist, mis on tõe, õigluse, vabaduse ja solidaarsuse sammastel seisev rahu. Luigi sõnul ei ole kirikul vaenlasi, kohati on moslemi usuga paremad suhted kui sekulaarsete uskumustega. Käsitluse all on ka paavsti poolt Aafrikas öeldu HIVi teemadel. Truudus ja armastus Jeesuse vastu on kiriku alus, mis Bonazzi arvates kunagi ei muutu olenemata sellest, et kirik kui organisatsioon on värviküllane. Vatikani diplomaatia eesmärk on propageerida rahu, tões intervjuus Balti nuntsius. Selline rahu seisab tõe, vabaduse ja solidaarsuse sammastel ning tema praktika tuleb parimas vormis välja võitluses vaesuse vastu, milleks on materiaalne ja vaimulik vaesus. Maa elanike vahel saab tekkida püsiv rahu vaid siis, kui austatakse Jumala näo järgi loodud inimese põhiõigusi. Nuntsiuse sõnade kohaselt ei ole sekulariseerunud Eesti ühiskonnas usuvaenulikkust, pigemini on vabadus ise otsustada.

Jumal on loonud finantsmaailma

Kirik ei suuda jumala isikupära vahendada

Jumala isikupära saab nähtavaks raha kaudu

Eesti elanike isiklik probleem on rahanappus

20.12.2009. Postimees. Riho Saard: rahast ja Jumalast.

Riho Saard annab artiklis ülevaate finantsmaailma toimemehhanismide ja Jumala toimemehhanismide sarnasusest. Autor ei salga Jumalat, küll aga hurjutab kristlikku kirikut. Autori arvates on kristlik identiteet võimalik ainult väljaspool kirikut. Autor kirjutab, et Jumala partner kirik ei suuda enam kuigi õnnestunult Jumala isikupära vahendada. Nii nagu usku ja Jumalat pole võimalik jagada võrdselt, nii pole võimalik ka raha jagada võrdselt

Usaldus on inimeste vahelise suhte alus

24.12.2009. Postimees. Ristivanemate ja –laste suhetes peaks olema usaldus.

Eesti katoliku kiriku piiskop Philippe Jourdani arvamuslugu usust, ristimisest ja ristivanematest.